

TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ

ÓVODAI PROGRAM

A

TAHITÓTFALUI ÓVODÁK

SZÁMÁRA

. Bevezetés	3
AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI:	5
1. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja és feladatai:	6
2. Gyermekkép, óvodakép	7
_2.1. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében:	7
_2.2.1.. A tudatos fejlesztés objektív / külső /feltételei:	8
_2.2.2. A tudatos fejlesztés szubjektív feltételei:	11
3.. A SZÜKSÉGLETEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSÉBEN:	13
_3.1. Érzelmi nevelés, társas kapcsolatok, szocializáció	13
_3.2.Az egészséges életmódra nevelés	14
4. A FEJLESZTÉS TARTALMA	18
_4.1. Játék és tanulási tevékenység	18
_4.1.1.. Játék	18
_4.1.2. TANULÁS	25
5. Társas, közösségi tevékenységek	27
6.. MUNKATEVÉKENYSÉG	29
7.. Szabadidős tevékenység	31
8. A KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE	32
. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások	32
_8.1. Anyanyelv	32
_8.2.Külső világ tevékeny megismerése	34
___Matematika	34
_8.3. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások	37
___Természet- társadalom - ember	37
_8.4.. Művészeti tevékenységek	40
_8.4.1. Ének-zene, énekes játék:	40
_8.4.2.Mese-vers	42
_8.4.3. Rajzolás, mintázás, kézi munka	47

9. Mindennapi testnevelés	50
10.. A nevelés tervezése és időkeretei	53
11. Az óvodai ünnepek	56
12.. KAPCSOLATRENDSZERÜNK	57
13. INTEGRÁLT N E V E L É S	58
14.Gyermekvédelem	59
15.. Sajátos feladataink:	60
16. A szülők által igényelt egyéb szolgáltatások	60
Kötelező (minimális) eszközök és felszerelések a Tahitótfalui óvodák részére	61
Érvényességi rendelkezések	69
Legitimációs záradék	70
Felhasznált irodalom:	71

I. Bevezetés

Az óvodák nevelőtestülete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának megfelelő programok közül a **Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot** választotta és adaptálta a helyi viszonyaink figyelembevételével.

Ez a pedagógiai rendszer nevelés- és gyermekközpontú, amely a tevékenységeken keresztül és a tevékenységek által történő nevelést tekinti alapvető feladatának.

Óvodáinkban a környezeti nevelés kiemelt nevelési koncepció.

Célunk: a természet ismerete és szeretete, a környezettudatos magatartás megalapozása, fejlesztése, elmélyítése.

A hely, ahol élünk, szép és gazdag természeti kincssel rendelkezik. Kollégáimmal együtt azon fáradozunk, hogy megismertessük a gyermekekkel ezt a "csodát".

"A cél közös és meghatározó: tiszta vizeket, zöldellő erdőket, friss levegőt és madárdalokat szeretnénk látni és érezni magunk körül és ezt szeretnénk hátrahagyni unokáinknak is."

/ Smidt Egon: Egy maréknai természetvédelem c. könyv /

Az óvoda jellemző adatai:

Az óvodák hivatalos elnevezése:

Tahitótfalui Óvodák

Az óvodák címe, telefonszáma:

1. sz. Óvoda 2021 Tahitótfalu, Petőfi S. utca 12.

Tel.: 06 (26) 387-055

2. sz. Óvoda 2022 Tahí, Almásy L. utca 17.

Tel.: 06 (26) 385-893

Az óvodák fenntartója:

Polgármesteri Hivatal

2021 Tahitótfalu,

Kossuth L. út 4.

Tel.: 06 (26) 387-198

Fax: 06 (26) 387-123

Az óvodai csoportok száma:

1 sz. Óvoda 4 csoport

2 sz. Óvoda 4 csoport

1. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja és feladatai:

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

Programunkban gyermekközpontú, nevelésközpontú, tevékenység vagy cselekvésközpontú óvodai nevelést tűztük ki megvalósítandó célként.

A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja:

- a teljes gyermeki személyiség fejlesztését, a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül
- az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül
- a kooperációra és kommunikációra képes gyermek nevelése.

Alapelveink:

- gyermekközpontúság - nevelés elsődlegessége
- a nevelés során kiemelt helyet kell kapnia a cselekvésnek, tevékenységnek
- nyugodt, meleg, szeretetteljes nevelési légkör biztosítása ,
- esztétikus környezet megteremtése,
- a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése,
- esélyegyenlőség megteremtésére törekvés, egyenlő hozzáférés biztosításával
- elegendő idő, hely és eszköz biztosítása a játékra
- a gyermekek differenciált, egyéni fejlesztése a csoport keretein belül,
- a gyermekek fejlődéséhez sürgetés mentes egyéni utak biztosítása,
- a gyermekek számára a lehető legnagyobb szabadságfokú mozgástér biztosítása,
- a gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése,
- a gyermek tisztelete, jogainak érvényesítése, a gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- a gyermek mozgásigényének biztosítása,
- a külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése,
- az óvodapedagógusok szakmai önállóságának maximális tiszteletben tartása.

A gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszünk. A 3-7 éves korú gyermek életre nevelését minden későbbi fejlődés alapjának tekintjük.

Pedagógiai célok és feladatok között kiemelt szerepet kap az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztése, azaz kooperációra és kommunikációra kívánjuk képessé tenni óvodáskorban a gyermeket.

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek" figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára, a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.

- A folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.
- A kiemelkedő képességű és rész-képességek fejlődésében elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást.
- Minden gyermek képességét önmagához - a saját lehetőségeihez - viszonyítva igyekezzen fejleszteni.

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében:

A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek.

1. A gyermek tevékenykedő lény. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. **A gyermeki tevékenység fogalma összefoglalható az alábbiakban:**

- a.) Valamilyen belső szükséglet kielégítésének vagy külső követelmény teljesítésének eszköze
- b.) Képesség felhasználás, képességfejlesztés eszköze

2. A nevelő hatás belső - a tevékenység tartalmából eredő –feltételei:

- a.) az egyén számára érdekes, a csoport számára fontos, hasznos tevékenység legyen (aminek hasznosságát egyre szélesebb közösség ítélheti meg)
- b.) a célkitűző és a célmegvalósító tevékenység egysége érvényesüljön
- c.) a tevékenység és az eredmény kölcsönös feltételezettsége biztosítva legyen (csak a végigvitt, befejezett tevékenységnek van élményereje)
- d.) a tevékenységrendszer teljessége zavartalan legyen kettős szempontból:

- elégítse ki a gyermekek akciószükségletét

- oldja meg az adott gyermekközösség valamennyi feladatát (az önkiszolgálástól a csoportélet kialakításáig a csoportélet kialakításától a környezet formálásáig

3. A nevelő hatás pedagógiai feltételei:

- a.) A tevékenység pedagógiai előkészítése (ráhangolás, tudatosítás stb.) közös feladata az óvodapedagógusnak, dajkának és az egész óvodai környezetnek
- b.) A tevékenység pedagógiai megszervezése az óvoda dolgozói részéről nagy tapintatot igényel (semmit se végezzünk el a gyerekek helyett, de mindenben segítsünk amikor arra szükségük van a gyerekeknek).
- c.) A tevékenység pedagógiai értékelése ugyancsak alapvető feladata az óvodapedagógusnak. A siker, sikertelenség okai, a jól vagy rosszul megválasztott tevékenységi mód, az együttműködés megléte vagy hiánya stb. lehet az értékelés kiinduló alapja.

4. A személyiség felfogható az egyénre jellemző tevékenység hierarchiaként:

A gyermekek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre. A gyermeki tevékenység szervezésekor szükséges figyelembe venni a 3-7 éves korú gyermekek tevékenységének jellemzőit. A 3-7 éves korú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés változás felkelti a gyermek figyelmét és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy, a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermeknek. A gyermek tevékenysége gyakran változik; minél kisebb a gyermek, annál gyakrabban változtatja tevékenységi formáit. Ennek következtében egy adott tevékenység általában rövid ideig tart és nincs mindig összhangban a kitűzött céllal. Az óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy az életkor és az egyéni adottság nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét, tehát ezt figyelembe véve segítheti elő a tevékenységek minél szélesebb kibontakoztatását a csoportban. A 3-7 éves korú gyermek életmegnyilvánulásaiban nem különülnek el élesen a különböző tevékenységek. A gyermek számára a játék lehet munka is és fordítva. A közösségért végzett feladat lehet játék, esetleg a szabadidő kellemes eltöltése.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Biztosítsa minél változatosabb többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek)

- A tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágára.

- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.

2.2. A TUDATOS FEJLESZTÉS FELTÉTELEI:

A 3-7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára. A tudatos fejlesztést az objektív és szubjektív feltételek ugyancsak jelentősen befolyásolják.

2.2.1.. A tudatos fejlesztés objektív / külső /feltételei:

A Tahitótfalui Óvodák a Dunakanyar egyik legszebb településén Tahitótfaluban található.

Mottónk:” A cél közös és meghatározó: tiszta vizeket, zöldellő erdőket, friss levegőt és madárdalos tavaszokat szeretnénk látni és érezni magunk körül és ezt szeretnénk hátrahagyni unokáinknak is.”

/ Smidt Egon: Egy maréknyi természetvédelem c. könyv/

A Szentendrei szigeten fekvő Tótfalu a községet a sziget legnagyobb agrártelepülése. Noha az utóbbi időben nőtt a településrészen a terciér szektorban dolgozók száma, a község megőrizte tradicionális és agrár jellegét. Tahitótfalu legjellemzőbb természetett növénye az eper Tahiban a 19. századtól kezdve fokozatosan betelepült, elsősorban a fővárosi tehetős, polgári-művészi réteget vonzotta a nyugodt környezet és a Budapesthez való közelség. Ez meghatározta a községrész üdülő jellegét. Olyan hírességek találtak otthonra itt a Visegrádi hegység lábánál, mint például a festő Ferenczy család és az építész Pollack Mihály. Az 1960-as évektől máig ható fővárosi migráció viszont alaposan felduzzasztotta az agglomerációba tartozó településrészt. A község Tótfalu részének lakossága pedig a '90-es években, elsősorban az Erdélyből érkezőkkel gazdagodott. Így Tahitótfalu község lélekszáma mára meghaladta az 5000 főt.

A falu a Kis-Duna két oldalán fekszik, Tótfalu a Szentendrei-szigeten, Tahiban pedig a jobb parton, a Visegrádi hegység lábánál. A két településrészt híd köti össze. Ebből az elosztásból adódóan két óvodai épületben történik a gyermekek nevelése.

Az 1. sz. Óvoda Tótfaluban, a 2. sz. Óvoda Tahiban működik. Mindkettő könnyen megközelíthető, rendezett, szép környezetben található.

Óvodapedagógusok száma:	17 fő	Munkakör
Ebből: Felsőfokú végzettséggel, óvodapedagógus szakképzettséggel rendelkezik	12 fő	Óvodapedagógus
Felsőfokú végzettséggel, óvodapedagógusi szakképzettséggel, valamint pedagógus szakvizsgával rendelkezik	4 fő	Óvodavezető, Tagóvodavezető, Óvodapedagógus
Középiskolai végzettséggel, óvodapedagógusi szakképzettséggel rendelkezik	2 fő	Óvodapedagógus
Dajkák száma:	9 fő	Csoportos dajka, konyhás dajka
Ebből szakképzett dajka	7 fő	Csoportos dajka
Gyógyypedagógus –logopédus	1 fő	Logopédus
Személyi feltételek	27 fő	

Az óvodák nyitvatartási ideje 11 óra. Az átfedési időt úgy szervezzük, hogy a gyermekek biztonságát és az óvodai élet szervezését segítse. Az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az intézményben szükséges felszereléseket, tárgyakat rendelet szabályozza. Ezek beszerzése folyamatosan megtörtént. A fenntartó az utóbbi néhány évben jelentős felújítást, fejlesztést végzett a két óvodában (1-sz. óvoda: új csoportszoba építés, vezetői iroda, logopédiai terem kialakítása, nyílászáró, tető csere, 2-számú óvoda: tetőcsere, szigetelés, nyílászárócsere, fűtőkorszerúsítás, mosdók felújítása), ezeket pályázati pénzekből és hitelből tudták finanszírozni. A bútorokat: öltözőszekrények, ágyak, csoportszoba bútorok, részben a költségvetésből folyamatosan cseréljük, részben alapítványi pénzből, pályázatokból vásároljuk.

1. sz. óvoda :

Az 1.sz. Óvoda a Petőfi Sándor utcában 4 csoportban fogadja a gyermekeket.

Az óvoda épülete több mint 100 éves, parasztház jellegű. Látványában hasonló a szomszédos falusi házakhoz. Az óvodához tágas kert tartozik, sok fával és nagy füves területtel, ami segíti a gyermekek egészséges fejlesztését, mozgásigényének kielégítését .

Az óvoda közel van a Dunához, így a gyerekeknek lehetőségük van közvetlenül tapasztalatokat szerezni a vízpart növény - és állatvilágáról.

Az óvodában csoportonként 2 fő óvónő és 1 fő dajka biztosított.

Az óvodában, teljes munkaidőben logopédus foglalkozik a gyerekekkel. A konyhában plusz egy dajka segít az ebéd osztásánál. A vezető óvónő is ebben az óvodában található meg. Az óvónők és a dajkák évek óta ugyanolyan felállásban foglalkoznak a gyerekekkel.

Az óvoda tárgyi feltételei:

A tevékenységközpontú óvodai nevelési program nem igényel különleges tárgyi feltételeket. Elvárásainak minden óvodában természetesnek kell lenniük: a felszerelt udvar (mászókák, homokozó, hely a szerepjátékokhoz), betonos, füves rész, a csoportszobákban biztosítani kell az elkülönült játszóhelyeket, melyek a nyugodt tevékenységek alapfeltétele.

Kellő mennyiségű játék kell a gyermekek benti és kinti tevékenységeihez. A boltban kapható képességfejlesztő játékokon kívül az óvónők is készíteneek különböző eszközöket, melyek a differenciált képességfejlesztéshez nélkülözhetetlenek.

Az óvoda eredetileg egy csoportszobával indult később bővítették ki 3, majd 4 csoportra.

Az átépítés során helyiségeink felnőtt öltözővel, mosdóval, nevelői szobával, logopédiai teremmel, vezetői irodával és mosókonyhával bővültek.

A csoportszobák normál méretűek.

A csoportszobák, az épületben is több funkcióval: a játék, a pihenés, az étkezés és az alvás színhelyei.

A 2. sz. óvodával ellentétben, abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy hetente egyszer gyermekeink lehetőséget kapnak, hogy a tornacsarnokban tornázhassanak.

A csoportszobák berendezése megfelelő, az elhasznált bútorokat lehetőségeink szerint folyamatosan cseréljük. Fejlesztő eszközök, játékok mennyisége megfelelő, minőségük jó.

A nevelő munka eszközei:

A zenei neveléshez használt eszközök megfelelőek, folyamatosan bővítjük azokat. A vizuális tevékenységet segítő feltételrendszerünk kielégítő, de folyamatos pótlásra szorul.

Munka jellegű tevékenységhez gyermek méretű eszközök részben biztosítottak.

2 .sz. Óvoda :

A II. sz. óvoda az Almásy László utcában működik, 4 óvodai csoporttal két épületben. Az eredetileg is óvodának épült rész és a megszűnt bölcsőde épülete között kert található, fákkal, bokrokkal és füves területtel.

Óvodánk egyaránt közel van a Dunához és az erdőhöz, melyek rengeteg lehetőséget adnak tapasztalatszerzésekre, sétákra, kirándulásokra.

Az óvodai csoportokban biztosított 2 fő óvónő, 1 fő dajka létszám,

A főállású logopédus heti két alkalommal foglalkozik a gyermekekkel.

A csoportokban dolgozók személyében nincs gyakori változás. A személyi állandóság a gyermekek számára biztonságot jelent.

A több éven keresztül eredményesen együtt dolgozó óvónőket nem választjuk el egymástól

Az óvoda tárgyi feltételei:

A négy csoportszoba 2 óvodai csoportszobának épült, ezek normál méretűek A másik 2 szoba kisebb méretű.

A csoportszobák több funkciót töltenek be: játék, testedzés, étkezés, pihenés, alvás.

A csoportszobák berendezése megfelelő,

Lehetőségeink szerint folyamatosan cseréljük az elhasznált bútorokat.

Fejlesztő eszközök, játékeszközök mennyisége és minősége jó.

A csoportok részére a |szociális helyiségek biztosítottak: 2 nagy méretű öltöző, 3 mosdó-wc helyiség.

Raktározási lehetőségek megfelelőek.

Tálalókonyha mérete és felszereltsége elfogadható.

Külön tornaszoba nincs.

Nevelői szoba nincs, a szülők fogadásának lehetősége nehézkes.

A felnőtt öltöző ideiglenes kialakítású.

Szakmai eszközök:

Zenei nevelést biztosító feltételrendszerünk folyamatosan bővül, megfelelő.

vizuális nevelést ,művészeti tevékenységeket segítő feltételrendszerünk kielégítő, folyamatos pótlása szükséges.

Mozgásfejlesztést segítő eszközök mennyisége és minősége megfelelő.

Munka jellegű tevékenységek eszközei, gyermek méretű munkaeszközök beszerzése folyamatosan történik.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelve helyezük el.

A szükséges berendezések, eszközök beszerzését részben önkormányzati támogatásból, részben pályázati pénzből oldjuk meg.

/Kötelező eszközjegyzék a dokumentum végén/

2.2.2. A tudatos fejlesztés szubjektív feltételei:

1. Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése.

A hangsúly az aktív, kétpólusú együttműködésre kerül. Az aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a gyermeknek éppúgy lehet véleménye, elképzelése, ötlete, javaslata, mint a felnőtteknek. A gyermeket saját környezete, saját tapasztalatai, élményei befolyásolják amit nem lehet figyelmen kívül hagyni a nevelés folyamatában, hanem éppen ellenkezőleg: ezekre az élményekre, tapasztalatokra szükséges ráépíteni, megtervezni a gyermeki tevékenységeket. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli. Ezzel válik lehetővé a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

2. Az óvodapedagógus modell szerepe

A tevékenységközpontú óvodai nevelés az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelési folyamatban. A gyermek utánzási hajlamából következően az óvodapedagógusnak kiemelt azonosulást indukáló szerepe van. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Éppen ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mond a pedagógus, miként viselkedik, hogyan öltözködik, stb. Különösen 3-4 éves korban meghatározó a pedagógus személyisége, hiszen kezdetben a gyermek teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretett és érzelmileg hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért. Sok múlik tehát azon, milyen értékeket preferál az óvodapedagógus, a gyermek környezete és azon belül elsősorban a család. Gyakran előfordulhatnak értékkonfliktusok a család és óvoda között. Ilyenkor az óvodapedagógusnak rendkívül

tapintatosan és kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelítenie a megoldás felé. A gyermek már megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani. A gyermek harmonikus fejlesztésének alapkövetelménye abból indul ki, hogy a gyermek-felnőtt kapcsolat alapja és mintája egész gyermekkoron át a gyermek-szülő viszony. Ebben a kapcsolatban kell az óvónőnek napközben mintegy helyettesítenie az anyát. A biztonságérzet egyik biztosítója a testi kapcsolat, az ölelés szorossága. Az óvodában még 6-7 éves korban is igénylik a gyermekek a gyakori simogatást, szeretgetést, ölelést. A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése a felnőttől is másfajta beállítódást, viselkedést igényel. El kell fogadnia, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív, és kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét.

Milyen legyen az óvodapedagógus személyisége?

- Gyermekszeretetének alapja, elfogadni olyannak, amilyen, s nem olyannak amilyennek lennie kellene.
- Legyen őszinte érdeklődésű az egyes gyermek iránt.
- Jellemezze elmélyült elemzési készség, pedagógiai – pszichológiai szaktudás
- Vezérlés, irányítás helyett a „segítés” készsége motiválja, de mindig csak ott és annyit tegyen, amennyit a gyermek fejlettsége igényel.
- Tudjon differenciálni elvárással, szervezéssel, módszerekkel, (ne a gyereket differenciálja)
- Metakommunikációs készsége fejlett egyen, a gyermek meghallgatásán legyen a hangsúly, ne a magyarázaton.
- Tudja, merje bevallani és elfogadni kudarcait és hiányosságait.
- Legyen képes saját magából, munkájából meríteni, saját örömeire végezze munkáját (ne kívülről várja csak)
- Parancs helyett – irányít
- Döntés helyett – megbeszél
- Utasítás helyett – felkínál
- Legyen hiteles: ne adjon alkalmat arra, hogy a nevelőtársak (szülők) csalódjanak az óvónőkben
- Legyen toleráns

3. Az óvónő és a dajka együttműködése

A tevékenységközpontú óvodai program megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangolttá válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

4. A gyermek-dajka kapcsolat

Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelő hatásokat.

5. A gyermek-gyermek kapcsolat

Arra törekszünk, hogy a kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

6. A környezetben élők hatásai:

A gyerekek otthoni környezete, szociális háttere is fontos befolyással van arra, hogy milyen

feladatokat, célokat tud egy óvoda kitűzni. Településünk társadalmi szerkezetében vegyes képet mutat. A mezőgazdasággal foglalkozók aránya is számottevő de napjainkra már kialakult egy jelentősebb vállalkozói réteg is, s a községbe beköltöző lakók városi munkahelyeken dolgoznak, /alkalmazott, értelmiségi réteg /, vannak szociálisan hátrányos helyzetű családok is. Ahány szülő, majdhogynem annyi elvárás. Nagyok az elvárások mind a szülők, mind az iskola részéről. A változások a családokat is elérték, sok esetben nem jut elegendő idő a gyerekre, így teljes egészében az óvodára hárítják azt a nemes feladatot, hogy 3 év elteltével mentálisan, szociálisan, értelmileg éretten kezdjék el az iskolát a gyerekek. Meg kell találnunk a középutat, és fel kell vállalnunk, hogy a mi "megrendelőnk" a gyermek, elsősorban az ő igényeit kell figyelembe vennünk, fejlődési üteméhez igazodva kell nevelnünk, fejlesztenünk. A családi nevelést az óvodaival, a szülők elvárásait az óvoda céljaival össze kell hangolnunk.

3. A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében:

3.1. Érzelmi nevelés, társas kapcsolatok, szocializáció

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, amely a kisgyermeket formálja. A családi hatások a legtöbb esetben nem tudatosan tervezettek, sokkal inkább jellemző rájuk, hogy spontán módon valósítják meg a "társadalomba való bevezetés" feladatait. Természetesen a különböző kultúrájú családok másként viszonyulnak a gyerekekhez, a gyerekeknek a családban elfoglalt helyéhez és más-más szerepet szánnak neki a családi életben belül.

A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van / lehet / az elsődleges szocializáció során. Az óvoda nagy előnye a családdal szemben, hogy a családnál tágabb, tagoltabb szociális előteret hozhat létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak. Az óvoda tehát nem a spontán szocializációnak, hanem a pedagógiailag determinált szocializációnak a színtere, ahol az elemi kooperációs formák tudatos kibontakoztatása folyik.

Az óvodáskorú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagy mértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az érzelmi alapigények kielégítése, pl. a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön.

Az óvodapedagógus nagyon eltérő érzelmi kívánalmakkal találkozik. Az óvodában a gyermek egyéni igényeit megértéssel fogadni és empátiakészséget mutatni hozzátartozik az érzelmi neveléshez, mint a kiegyensúlyozott harmonikus alaphangulat kialakítása. Az olyan óvodai atmoszféra, amelyik sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának fejlődéséhez és ezzel együtt a másik megértéséhez. Azok a gyerekek pedig, akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal küzdenek / agresszivitás, gátlás / különösen sok figyelmet és megértő nevelői magatartást igényelnek.

Az érzelmi nevelés feladatai:

A szeretet és kötődés képességének fejlesztése

Mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése.

Az élménybefogadás képességének fejlesztése.

Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése.

Az ösztönök és az érzelmek irányításának fejlesztése.

Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése.

A fejlesztés tehát azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel és a gyerekekkel, azaz bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben.

A gyermekek gondozása az óvodai nevelőmunka alapvető feladata; olyan sajátos nevelési feladat, melynek színvonalas megvalósítása nemcsak a gyermek személyiségének fejlesztését alapozza meg, de lehetővé teszi annak a kedvező környezeti hatásnak a kialakulását, ami a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul.

3.2. Az egészséges életmódra nevelés

Mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód magába foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelemét. Az egészség számunkra testi- lelki és szociális elégedettséget, harmóniát jelent, nem csupán a betegség hiányát.

A gyermek fejlődő személyiség ,ezért a gyermeknek sajátos életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak

A pedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- az egészséges óvodai környezet megteremtése
- a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör, befogadó közeg kialakítása
- a gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása
- a gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.

Arra törekszünk, hogy minél nagyobb, tágasabb terek álljanak a gyerekek rendelkezésére, ugyanakkor gondolunk a gyermek elkülönülési igényére is hangulatos kuckók, sarkok kialakításával.

Biztosítjuk a gyermekek számára a tevékenységekhez megfelelő eszközök meglétét. /játékhoz, munkához, művészeti tevékenységekhez /

Folyamatosan alakítjuk, szépítjük az óvodai környezetünket, bevonva a gyermekeket is.

A nyugodt légkör megteremtésének alapvető feltétele a megfelelő napirend, melyet a gyermek élettani szükségleteinek figyelembevételével szervezünk meg. Úgy alakítjuk, hogy lehetővé tegye az elmélyült, nyugodt, hosszantartó játékot is. Az óvodapedagógus személyisége meghatározó a nevelőmunkánk sikeressége szempontjából Teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a gyerekekre. Segítője a dajka, aki szintén nevel és hat a csoportra, tisztában van a pedagógus nevelési elképzeléseivel, módszereivel.

A gondozási feladatok végzése az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata.

A gondozás, a gyermekkel való törődés az első kapocs, ami közel viszi a felnőttet a kicsihez. Addig nem fejleszhető a gyermek, amíg nincs biztonságérzete, komfortérzete, amíg valamennyi testi szükséglete ki nincs elégítve.

Az óvodai csoportban azt kell biztosítani a folyamatos, rugalmas napirenddel, hogy a gyermek jó légkörben, várakoztatás nélkül, szükségleteinek megfelelően végezhessek a tisztálkodással, WC-használattal, öltözködéssel kapcsolatos teendőiket

Táplálkozás

gondoskodunk az ízléses terítésről, a kulturált étkezés feltételeiről (halk beszélgetés, megfelelő eszközhasználat)

folyadék egész nap a rendelkezésre áll, tálalásnál figyelembe vesszük a gyerek egyéni igényeit, ösztönözzük, de nem kényszerítjük soha a gyereket az étel elfogadására

(az étvágytalan gyerekeket sem erőltetjük soha, de ennek okait igyekszünk kideríteni)

Testápolás

Cél: a gyermekek egészségének védelme, testük, ruházatuk gondozása, tisztaságigényük kialakítása.

Igyekszünk összehangolni az otthoni és az óvodai szokásokat- a fogápolás nagy hangsúlyt kap, ebéd után történik ép fogkefével lehetővé tesszük, hogy szükség szerint fésülködjenek, s tudatosítjuk a haj rendezettsége mennyire hozzátartozik a jól ápoltsághoz

WC-használat: szokásrendjüket úgy alakítjuk, hogy a gyermek bármikor, nyugodt körülmények között végezhesse szükségleteit

állandó figyelmeztetéssel, példaadással törekszünk a kézmosás alaposságára: folyóvíz alatt szappannal történjen, s töröljék szárazra kezüket

- igyekszünk kialakítani, hogy ne csak ösztönzésre, hanem saját igényükből fakadva is észrevegyék a kézmosás szükségességét (pl. gyurmázás után)

Öltözködés

igyekszünk elérni, hogy öltözködésük legyen többretegű, kényelmes, célszerű

a váltócipő olyan legyen, ami tartja a lábat és nem balesetveszélyes

Mozgás

a gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelés foglalkozások, a mindennapi testnevelés, és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek szolgálják (Lásd: Mozgás című fejezet)

igyekszünk lehetővé lenni, hogy annyit mozogjanak amennyit akarnak. Sétákat, kirándulásokat szervezünk, mely a mozgásigény kielégítésén túl együttes élményt is jelent a gyermekeknek és a szülőknek egyaránt kirándulásoknál ügyelünk arra, hogy a megtett út hossza igazodjék a gyerekek életkorához, teherbírásához

Pihenés, alvás

a pihenés fontos feltétele a megfelelő nagyságú fektető

alvás előtt alaposan kiszellőztetünk, s a folyamatos szellőzést biztosítjuk

az elalvás előtti mese elmaradhatatlan, aki nem tud aludni hozzábújhat kedvenc állatkájához, babájához.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- kialakul a gyermek igénye a személyi és a környezet higiéniére, mozgásos életmódra, kulturált étkezésre és az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére

- a gyermekek a szokásrendszernek megfelelően önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek

- vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, önállóan használják a papírzsebkendőt tüsszentésnél,

köhögésnél,

- önállóan döntenek az ételek mennyiségének megválasztásában, készségszinten használják a kanalat, kést, villát

- önállóan öltözködnek, ruhájukat ki-begombolják, összehajtják

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- Az egészséges óvodai környezet megteremtése

- A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása

- A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása

- A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése

A DIFFERENCIÁLÁS

A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek, melyek megnyilvánulnak:

Eltérő biológiai szükségleteikben (testi, idegrendszeri sajátosságaikban)

Adottságaikban (értelmi képességeik, kifejezőkészségük terén)

Tapasztalataikban, egyéni élményeikben

Mozgásigényükben

Társas magatartásukban, kontaktusteremtésükben

Érzelmekben

Érdeklődésükben, aktivitásukban

Énképükben, tanulási stílusukban

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés terén:

Biztosítsa, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásuknak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá.

Az óvónő mindig igyekezzék tetteivel és szavaival kifejezni, hogy a gyermekek közötti különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladatmegoldásban megjelenő teljesítménykülönbség természetes jelenség. Senki sem kaphat semmiféle „címkét”, megkülönböztető jelzőt vagy elmarasztalást, mert a többitől eltérő külsejű vagy az adott helyzetben másképp gondolkodik, cselekszik, másképp fejezi ki magát, teljesítménye magatartása különbözik a többiekétől.

Segítse elő, hogy lehetőség szerint minden gyermek tűnjék ki valamiben, legyen olyan rá jellemző pozitív megnyilvánulás. A gyermek tapasztalatait, felfedezéseit, képességeit jól ismerő s erre építő, alkotó, együttműködő felnőtt tudja tolerálni az egyéni eltéréseket.

Az egész közösség előtt álló feladatokat minden egyes gyermek számára tegye közelivé, érthetővé, érzelmileg elfogadhatóvá, vonzóvá.

Tervezzon minden helyzetben több fokozatban, minőségben, hogy a gyermekek megkapják a választás lehetőségét. Ha a gyermek az általa választott szinten teljesít, továbblépésre ösztönzi sikerélménye, így bonyolultabb, újabb feladatokat vállal, Bízunk a gyermekben, s ha ezt érzi, eredményes lesz, önmagát fejleszti tovább segítségünkkel.

Figyelje a gyermeket és igazítsa hozzá a követelményeket, a gyenge pontokat nem hibaként kell értékelni, hanem a lassabban fejlődés jeleként. Differenciált fejlesztés nélkül nem valósítható meg az individualizálás. Hiánya??? Hatást vált ki, aminek következtében a lassabban haladó gyermekek, akiknek többszöri gyakorlásra van szükségük, sok kudarcot élnek meg és negatív élményeik csökkentik, vagy kioltják a tanulás örömét. Azok viszont, akik gyorsabban haladnak, az alulterhelés következtében megszokják a kis erőfeszítéseket, a könnyű sikereket is ez unottá teszi őket. A nagy szociokulturális hátrányokkal induló kisgyermekek csak akkor kapnak esélyt, ha saját hiányaikhoz, szükségleteikhez igazodik fejlesztésük. Azok a gyermekek, akik a saját fejlődési szintjüknek megfelelő kihívásokkal találkoznak, jó közérzetűek, magabiztosak, kreatívak. Az eltérő fejlettségű

gyermeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni. Napjainkban nő azoknak a gyermekeknek a száma, akiknél szocializációs zavarok, beilleszkedési nehézségek okozzák a problémát. Az individualizáló pedagógia nagyobb teret enged a gyermek önállóságának, de természetesen nem magukra hagyva őket.

Az óvodapedagógus személye, attitűdje legyen együttműködésre kész, éreztesse támogató fegyelmét, a segítségnyújtás biztonságát.

Nem alakulni akarni kell a gyermeket, hanem alakulni hagyni. A differenciálás a gyermek oldaláról a döntés és a választás lehetőségét jelenti, ezt minden helyzetben be kell építeni. Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni. A döntéseiben már benne foglaltatik a fejlettsége, felméri a gyermek melyik szint, feladat tevékenység, eszköz, tartalom, szerep stb. felel meg, melyiket tudja eredményesen felhasználni. Majd ha hagyjuk, a kezdeti sikereken felbuzdulva önmagának nehezíti a feladatokat.

Biztosítsa minden gyermek számára a differenciált, egyéni bánásmód elvét. Egyéni bánásmódra minden gyermeknek szüksége van, annak is aki sajátos – pozitív vagy negatív tulajdonságával nem hívja fel magára a figyelmet. Az egyéni bánásmód következtében is jellegzetesség válhatnak, „kivirulhatnak” rejtett vonásaik, és személyiségük egyedi, megismételhetetlen színeivel tehetik változatossá a közösség életét. Ahogy a gyermek alakul, változik a neki megfelelő bánásmód következtében, úgy változzék a vele kapcsolatos egyéni bánásmód is. Az óvodai nevelés során megfelelő arányérzékkel kell segíteni az egyén kiteljesedését, szorongás, bűntudat nélküli fejlődését és a másokkal való együttélést, mások elfogadását, az együttműködést, az önérvényesítést és az alkalmazkodást.

Az óvodapedagógus tudatosan átgondolt, feltételteremtő megtervezett szerepét soha nem adhatja fel. Ösztönözzön, modelláljon.

Nem életkorhoz való igazodást jelent a differenciálás, hanem az adott gyermekcsoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodást.

4. A FEJLESZTÉS TARTALMA

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A négyes feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk.

A feladatrendszer elemei:

- 1. Játék és tanulási tevékenység**
- 2. Társas és közösségi tevékenység**
- 3. Munkatevékenység**
- 4. Szabadidős tevékenység**

A feladatrendszer elemei egymást átszőve érvényesülnek, együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. A gyermek életmegnyilvánulásaiiban sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg. Miután a tanulást a nevelés részének tekintjük, ezért a nevelés és a tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód, az egymáshoz való kapcsolódás és nem a nevelési területek szétdarabolásának szándéka vezeti gondolatainkat.

4.1. Játék és tanulási tevékenység

4.1.1.. Játék

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan fel kell használnunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játéktevékenység tág értelmezése lehetővé teszi, hogy nemcsak a tárgyi, manuális, vagy mozgáshoz kapcsolt tevékenységeket ismerjük el, hanem a szellemi alkotást is tevékenységként fogjuk fel a játék során. Minden gyermeki tevékenység- beleértve a játékot is - felosztható spontán és az óvodapedagógus által irányított tevékenységre. Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, amelynek hatására a gyermek spontán, tevékenysége önmagától beindul. A gyermeki spontán játékok mellett az óvodapedagógus által kezdeményezett, irányított játék a játékhelyzetekből kiinduló irányított tanulásra is lehetőséget kínál. Jót és jól játszani -ez a gyermek dolga az óvodában. A játék kicsiben maga az élet: az, amit a kisgyermek fel fog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységben éljék meg. A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi.

A játék a személyiségfejlesztés alappillére. Ezen belül fejlődnek értelmi képességeik, érzelmeik, beszédük, viselkedésük, ízlésük, társas kapcsolataik. A játékban a gyermek jól érzi magát, s ez által önkifejezésének ez a legfőbb formája és forrása. Az óvónő indokolatlanul nem avatkozik a gyermekek játékába, csak akkor, ha: testi épségük veszélybe kerül, egymást zavarják, ha konfliktusukat nem tudják megoldani, ha tanácsra

van szükségük, ha továbbblendítésre van szükség, ha hívja az óvónót a játékba.

Célunk a gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.

Nyugodt légkör:

Az egész óvodai életnek elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása, biztosítani minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerülni a nemi sztereotípiák erősítését és elősegíteni a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását. A természetes, hiteles, érzelem gazdag "anyapótló" óvónői magatartás **megalapozza a biztonságot nyújtó óvodai légkört.**

Hely és idő:

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával kezdődik. A rugalmas napirend jól biztosítja a játék folyamatosságát. Addig folytatódhat a kedvelt tevékenység, amíg az a gyermek számára érdekes élményt és örömet adó. Megszokott helye van a különböző játszócsoportoknak, így nem zavarják egymás tevékenységeit. Állandó helye van a mesélésnek, dramatizálásnak, bábozásnak is. Nyugodt, zavartalan helyet biztosítunk a képességfejlesztő játékoknak, a vizuális tevékenységeknek. Ezek eszközei a nyitott polcokon, a nap folyamán bármikor használhatóak, elérhetőek. Az összegyűjtött tárgyak, termékek, növények külön helyet kapnak, amit a gyerekekkel közösen átrendezünk, változtatunk az évszakoknak és igényeknek megfelelően. Rugalmasak vagyunk a játékigényekhez igazodva a játszóhelyek kialakításában, asztalok, székek, könnyen elmozdítható bútorok átrendezésével a kívánt játéktémának megfelelően. A napi életszervezésben törekszünk arra, hogy minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez. A megnövekedett hely, a nagyobb önállóság, a helyhez kötöttség feloldása komplex, szabadabb játék lehetőségét biztosítja

Játékeszközök:

A tudatos óvónői munka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Ez nagy felelősség, hiszen az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik az lényegesen befolyásolja mindenirányú fejlődését. Az eszközök kiválasztását a gyermekek általános és egyéni fejlettségét és a különböző játékeszközök fejlesztő hatását is figyelembe vesszük. A játékeszközök szabad megválasztásával az elmélyült, hosszantartó játékot, a játék zavartalanságát segítjük elő. Lényeges, hogy megfelelő számú játékeszközt biztosítsunk a konfliktusok elkerülése érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése- A napirenden belül elegendő hely és idő biztosítása ,
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása
- Az egyéni élményeken túl, közös élmény szerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátás a gyermekekkel

Gyakorló játék

- Csak manipulációs vágy kielégítésére szolgál a gyakorlójáték, még a kiscsoportban is, ill. eszközökkel való ismerkedés során
- tartós jelentkezése esetén egyéni továbbfejlesztés szükséges (ok-okozat kiderítése)
- konstrukciós és szerepjáték elemeként is jelentkezhet

Hang és beszéd játékos gyakorlása:

A játékos mozgás ismétlése többnyire a gyermek által alkotta szabály szerint.

Tárgyakkal, anyagokkal való manipulálás.

Nevelőértéke:

A gyakorlójátékban nagy szerepe van a „magam csinálom”, „már tudom” motívumnak, ezért az én fejlődésének fontos tényezője. A gyermek a funkció gyakorlása során a tárgyak egymáshoz való viszonyát megismeri, készségei, ismeretei fejlődnek.

Intellektuális érzelmek fejlődését segíti: kíváncsiság, öröm, sikerélmény.

Megjelenési formái: 3-4 éves gyermeknél gyakori, még 4-7 éves korig konstrukciós vagy szerepjáték részmozzanatéként, valamint mozgásos játék néhány formájában észlelhetjük.

Tartósan rögzült gyakorlójáték esetén a az okok felderítése után a gyermek magasabb szintű játékba való átsegítése szükséges. E játék a legegyszerűbb funkciók gyakorlásáról az anyagokkal, eszközökkel és tárgyakkal végzett gyakorlójátékon át elvezet a konstrukciós és szerepjátékokig.

Az óvodapedagógus feladata:

Ismerve a gyakorlójátékok pedagógiai értékét, biztosítsa a legjobb feltételeket és ha szükséges, segítse motiválni a funkció magasabb szintű gyakorlását úgy, hogy egyidejűleg a játékból fakadó örömet is fokozza

Ebben a korban tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyerek fejlődésben lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, valamint amikor egy új játékszer, eszköz használatát még nem ismeri és a sikeres játékhoz a játékszerrel való előzetes manipulálásra van szüksége.

Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is. Az óvónő ebben az életkorban is engedje a gyakorlójátékot. Ha azonban azt tapasztalja, hogy egyes gyerekek kizárólag ezen a szinten maradnak, keresse meg az okokat, s igyekezzék ezen a fejlődési fokon átsegíteni őket.

Előfordulhat, hogy a szerep- vagy konstruáló játék egy-egy művelete kiválik a játékból, a gyerek belefeledkezik a műveletek, mozdulatok ismételtetésébe. Amíg aktívan belemélyed a tevékenységbe, az óvónő ne zavarja meg. Amikor azonban az aktivitása csökken, ösztönözze szóval, esetleg eszközökkel a korábbi, abbahagyott játék folytatására.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni a gyerekek
- Az építés, a konstruálás gyakran a szerepjátékhoz kapcsolódik: az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek, vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe. Az óvónő készítse őket arra is, hogy az elemekből a valóság tárgyaihoz, játékszerekhez vagy egyszerű modellekhez hasonlót készítsenek.
- A konstruálás fejlettebb fokán a gyerekek mind igényesebbekké válnak alkotásaikkal szemben.
- A fejlődést egyaránt jelzi a bonyolultabb alkotások létrehozása, az eredményességre törekvés a választott, elképzelt modell egyre pontosabb megközelítésének igénye, a bonyolultabb játékelemek biztos kezelése, a szerepjátékkal való sokoldalú kapcsolat.
- Az óvodáskor végén alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre és képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

többnyire a felnőttek életének valamilyen tevékenységét reprodukálják játékaikban. A szerepjáték legjellemzőbb tulajdonsága a játzó gyermek kettős tudatállapota. Lényeges sajátossága az utánzás. A gyerekek mindig azokat utánozzák, akik fontosak számukra, akik a mindennapi élet során nagy hatással voltak rájuk, az utánzás a gyerekek személyiségének alakítására nagy hatással van. A szerepjátékban játékszerek és eszközök sajátos használatával nyilvánul meg. Minél fiatalabb a gyermek, annál inkább válnak egész kishasonlóságok alapján egyszerű tárgyak bonyolult tárgyak szimbólumaivá. Minél idősebb a gyermek, annál inkább igényli, hogy a játékszer a valósághoz minél több vonásában hasonlítson.

•

Építő, konstruáló játék

- játékelemekből képesek alkotni
- a létrehozott, megkonstruált játékot élethelyzetekbe emelik
- igényesek alkotásaikkal szemben
- bonyolultabb alkotásokat is létrehoznak
- óvodáskor végén alkotásaikat már teljesen önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre

A fejlesztés tartalma:

A játék lényege maga a konstruálás. Nevelő értéke: kreativitásra nevelés. A megfigyelés emlékezés a képzelet, a probléma megoldása, az esztétikai érzék és a manualitás fejlődését teszi lehetővé. Nem csak az a fontos, hogy mit hoz létre az óvodás korú gyermek a konstrukciós játékban, hanem az is, hogy miként alakul a konstrukció, milyen szerepe van az utánzásnak, a leleményességnek, ötleteknek, a problémamegoldó cselekvéseknek, illetve gondolkodásnak.

Az óvodapedagógus feladata:

A gyerekek tapasztalatainak, élményeinek gazdagításával kreatív óvodai légkör kialakításával az óvodai élet sokszínűségének biztosításával segítse elő a gyerekek konstrukciós játékának fejlődését.

Adjon módot az önálló kezdeményezésre a játék kidolgozására, elmélyítésére, Különösen gondot fordítson a szociális környezetből eredő, a gyermek hátrányos helyzetéből adódó különbségek csökkentésére. Egyénenként találja meg az alkalmat és a módot, hogy velük is megismertethesse, megkedveltesse a konstrukciós játékot.

A hatékony nevelőmunka feltételezi a kiváló adottságú gyermek fejlesztését is. E gyerekek egyéni képességeihez igazodó fejlesztő hatások biztosítása feladata az óvodapedagógusnak.

Szerepjáték

- szerepjátékuk tükrözi tapasztalataikat, elképzeléseiket, és az ezekhez fűződő érzelmeiket
- ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait, közben bátran nyilvánulnak meg
- szerepjátékukban utánozzák a hozzájuk közel álló felnőtteket és társaikat
- változatos szerepekben vesznek részt a játékban az együttjátszás igénye jelentkezik
- elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját
- alkalmazkodnak a játék szabályaihoz
- képesek a játék megtervezésére, játékeszközök megválasztására
- játékidőben is bármikor kéri a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, segítségei
- a barkácsolt eszközöket felhasználják játékukban

Az óvodapedagógus feladatai:

A szerepjáték állandó visszajelzés az óvónő számára a gyermekek fejlettségi szintjéről (én fejlettségének fokáról, gondolkodásáról, beszédkészségéről, társas kapcsolatainak alakulásáról, sérelmeiről és vágyairól, érdeklődéséről, élményeiről és azok feldolgozásáról) Ezeket a visszajelzéseket az óvónőnek tudomásul kell venni, meg kell értenie, olyan empátiát kell kialakítania, amely a megfelelő magatartásformák, nevelési eszközök, metakommunikációk megtalálásához hozzásegítenek. Nevelői magatartásunk akkor lehet helyes, ha folyamatosan alkalmazkodunk a játéknak a gyermekek által alakított mozzanataihoz.

A szerepjáték nevelőértékének fokozása:

- A játék feltételeinek bővítésével.
- Az óvónői érdeklődéssel.
- A gyermekek szerepjátékának, indítékainak, motivációinak mélyebb tartalmának megismerésével. Szükséges, hogy az óvónő a játék nyelvén tudjon kommunikálni, ha a játékba való beavatkozás szükségessé válik. A játékba való beavatkozás mértékét életkori és egyéni sajátosságok fejlettsége, valamint a játékszituáció határozza meg. A közvetett formában való beavatkozás nem sérti a játék spontánitását, a szerepválasztás szabadságát.

Feltétlen beavatkozást igényel:

- Ha a gyermekek egymást zavarják.
- A játék témája nem kívánatos elemeket hordoz (durvaság, verekedés).
- A játékszerek testi épségüket veszélyeztetik.
Bár programunk a gyermekek önállóságát hangsúlyozza a konfliktuskezelésben is, szükségesnek tartjuk az óvónői beavatkozást az alábbiakban:
- Ha egy vezető egyéniségű gyermek egy félénk gyermekre valamilyen számára nem kívánatos szerepet akar rákényszeríteni.
- Bátortalan, visszahúzódozó gyermeket motiválnunk kell, hogy a játékba bekapcsolódjon és szerepet vállaljon.
- A játékszerek körüli konfliktusok megoldásában időnként nélkülözhetetlen a beavatkozás.
- Ha a gyermek segítséget kér.
- A beszoktatás első napjaiban, amikor a gyermekek félve nyúlnak a játékszerekhez, tartózkodóak az óvónővel és nem közelednek a velük egykorú gyermekekhez.
- Közös célirányos séta után megfelelő eszközökről gondoskodás a játék motiválása érdekében.
- A csoportnak valami olyan feszültséget okozó közös élménye után, amely feltehetően a játékban oldható.
- Mese – vers foglalkozások, mesék ismételt elmondása után bábok, kellékek előkészítésével motiválható olyan eszközök elkészítésére, amelyek a gyermekeket a dramatizálásra, bábozásra készítetik.

→ Egyes gyermekek családi problémáinak ismeretében egy kistestvér születik, szülők válása, durva bánásmód (családjáték kezdeményezésekor, amely által a családi problémákból adódó feszültségek csökkenhetnek)

A szerepjáték kialakulása és fejlődési szakaszai:

Óvodás korban, a játék tartalmában és formájában is változik. A szerepjáték sajátosságainak megjelenésében mennyiségi és minőségi különbségek adódnak. A kicsiknél a cselekvés egy mozzanatát ragadják meg a szerepnek, nagyobbaknál a tárgy (játékeszköz) szerep motiválja a témát. 5-6-7 éves korban a szerep a legfontosabb, a szerepnek keres eszközöket, tevékenységi formákat. Játék közbeni csoportosulási formákban is fejlődés mutatkozik. A kicsik eleinte egyedül játszanak, később egymás mellett de egymástól függetlenül, majd egymással laza kapcsolatban. A szerepjáték magasabb foka a több gyermek együttesen szervezett játéka.

A fejlesztés tartalma:

A szerepjáték sajátossága: társadalmi élményből fakad, tehát szociális jelenség. A gyermekek játék során életük kellemes mozzanatait újraélik, kielégíthetetlen vágyuk beteljesülnek, félelmeik, szorongásai, sérelmeik oldódnak, agresszióik, haragjuk szocializált formát nyer újonnan szerzett ismereteiket élethelyzetek megteremtésével újraalkotásával alkalmazzák,

Szabály játék

A fejlesztés tartalma:

1. Mozgásos játékok: dalos népi játékok, körjátékok, labdajátékok, versenyjátékok
2. Értelmező játékok

Mozgásos játékok:

Az óvodapedagógus feladata a mozgásos szabályjátékokkal kapcsolatban.

A gyermek fejlettségi szintjének megfelelő játékokat tanítson. A kiválasztás szempontjai: a szabály betartása igényeljen figyelmet, de könnyen érthető, teljesíthető legyen minden gyermek számára. A 3-4 éves gyermekeknek több mozgást igénylő, de tartalmában egyszerűbb, míg az 5-7 éves korú gyermekeknek bonyolultabb játékokat tanítson. A gyermekek fejlettségi szintjét vegye figyelembe játékszabály tanításakor is.: Sajátossága: a gyermek szabad elhatározása nem a játék önkéntes eltervezésére és kivitelezésére vonatkozik, hanem a szabály vállalására. A szabályokhoz való ragaszkodás nem jelenti a játéköröm elfojtását.

Szabályjátékok alkalmazása:

Megjelenik:

- az óvónő által szervezett tanulási tevékenységekben
- játék és szabadidős tevékenységekben

Mozgásos játékok nevelőértéke: személyiségformáló

Fejleszt:

- A gyermek akaraterejét, állóképességét
- Elősegíti csapatjátékban a társas kapcsolatok erősödését, a csoportok összetartozásának élményét, mindezzel megközelítve a szocializáció útját
- Elősegíti a gyermek testi fejlődését, a test koordinált mozgását.
- Fejleszt a gyermek egyensúlyérzékét, izomrendszerét, testi erejét, differenciált mozgását.
- Fejleszt a gyermek esztétikai érzékét.

Értelmező játékok.:

Az óvodapedagógus feladata az értelmező szabályjátékokkal kapcsolatban:

Az óvodapedagógus által szervezett tevékenységeken a gyermek 5-6-7 éves korában kerüljön alkalmazásra. Biztosítson a gyermek környezetében olyan eszközöket, játékszereket, amelyekkel

játszva ismereteket szerezhetnek, gondolkodási műveleteket gyakorolhatnak, saját képességeiket fejleszthetik, meglévő ismereteiket alkalmazhatják, rendszerezhetik. Az óvodapedagógus adjon lehetőséget arra, hogy ezeket a játékeszközöket a gyermekek bármikor előveheti és akár egyedük vagy kisebb csoportokban, önállóan, tevékenykedhetnek. Egyszerűbb játékoknál a játékeszközök megmutatásával a játékproblémájának felvázolásával bízza a gyermekekre a megoldás megkeresését. A gyermekek fejlettségi igényének megfelelően nyújtson segítséget a szabályjátékokban.

A segítségnyújtás megnyilvánulhat:

- Együttjátszás a gyermekekkel (elsősorban új játéknál, később a gyermek igénye szerint)
- Konkrét segítségadás a gyermek kérésére
- Metakommunikációval, figyelemmel kísérése a játéknak minden esetben.

A fejlesztés tartalma:

- új ismeretek alkalmazását, gyakorlását, összefüggések felismerését szolgáló játék.
- Meglévő ismeretek elmélyítését szolgáló játék.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Választhatnak olyan szabályjátékot is, amely nagyobb ügyességet vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel.
- A nagyok már a bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására is képesek, s miközben azt nagy kedvvel, örömmel játsszák, egymást a szabályok betartására is figyelmeztetik.
- Az óvónő engedje, hogy a gyerekek játékában az egészséges versengés is jelen legyen, ez azonban soha ne csapjon át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésébe.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz
- Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről
- Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is
- Tudnak vezetni, és játszótársaikhoz alkalmazkodni
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolataikat.
- Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a játék előzetes tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában a szabályok betartásában.
- A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.
- szívesen és önként vesznek részt a mozgásos- és az értelemfejlesztő szabályjátékokban is
- a szabályjáték során alkalmazzák a helyes magatartás alapvető formáit:
- egymás örömeinek örülnek
- közösen öröködnék a szabályok betartása felett
- egészséges versengés jellemzi szabályjátékukat bonyolultabb szabályjátékokat is játszanak.

4.1.2. TANULÁS

A 3 - 7 éves korú gyermek legfőbb tevékenysége a JÁTÉK. A tanulási lehetőséget az óvodai nevelés egész napi tevékenységébe, a játékba integrálva biztosítjuk a gyermek számára. Játék közben szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük.

A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőtetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A tanulás természetesen csupán része a nevelési folyamat egészének.

Legfőbb célkitűzésünk, hogy egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben és használhatóságában mégis több ismeretet kapjanak a gyerekek. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. A tanulás alapja a megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolódása. A 3-4 éveseknél a cselekvések, tevékenységek bemutatása, 5 év körül a bemutatás és magyarázat együttesen, míg később már a magyarázat is hatékonyan ösztönöz tevékenységre, eredményez tanulást.

Mivel a tevékenységeken keresztül szerzett ismeretek a leghatékonyabbak, a gyermek természetes érdeklődését, kíváncsiságát célozzuk meg.

A belső motiváció a biztosítéka a tanuláshoz való pozitív viszonyulásnak. Az óvónő felelőssége, hogy ez a pozitív viszony megmaradjon. Ezért a tanulási folyamatban úgy segítjük a gyermekeket, hogy a feladat megoldása erőfeszítést igényeljen, de szükség esetén kapjon segítséget. Nem tálcán kínált megoldásra van szükség, hanem együtt gondolkodásra, meghagyva a tévedés, az önkorigálás jogát és lehetőségét. Figyelnünk kell arra, hogy a nehézség a gyermeket újrapróbálkozásra ösztönözze és ne meghátrálásra. Az óvónők értékelésének is azt a hitet kell kifejeznie, hogy hisz a gyermek fejlődésében és abban, hogy képes az eredményes munkára.

A tanulás feltételeit az óvónőnek kell megteremtenie. A nyugodt légkör biztosítéka annak, hogy a gyermek és az óvónő is különösebb zavaró tényezők nélkül a tanulásra koncentrálhassanak. Mik ezek a tényezők?

-A gyermeket meg kell tanítani játszani. Ez nem könnyű feladat, mert nem mindegy, hogy a gyermek ismeri-e játékokat, használatuk módját, a szabályokat, vagy - mint ami gyerekeink többségét- a játék elemi szabályaival is nekünk kell megismertetni. Ha már tudnak elmélyülten játszani, az óvónő akkor vonulhat ki és léphet tovább.

Jól átgondolt szokásrendszert kell kialakítanunk. Legfontosabb szabályaink: halkan beszélgessenek egymással, így nem zavarják sem a játszó, sem a mesét hallgató, éneklő vagy tanuló társaikat. Kisebb konfliktusokat próbálják önállóan megoldani, ha nem sikerül, várják meg türelmesen, míg az óvónő rájuk tud figyelni.

A csoportszobákat úgy próbáljuk kialakítani, hogy a játszóhelyek jól elkülöníthetőek legyenek. Csak így tudnak nyugodtan, egymás zavarása nélkül játszani. Mivel csoportszobáink méretei különbözőek, a kisebb csoportokban a tevékenységekhez könnyen átrendezhető bútorokkal biztosítjuk a helyet. A tanuláshoz is állandó, viszonylag elkülönített helyre van szükség.

Az érdeklődés, kíváncsiság életkori sajátosságainak kielégítésére a kötetlenség nyújt megfelelő időt. Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdenek.

Az óvodában a tanulás folyamatos, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A játéktevékenységek és az óvónő által motivált,

“ kezdeményezett foglalkozások “ ugyanabban a tevékenységközpontú rendszerben folynak. Kivételt képez a fokozatosan kötelezővé váló szervezett mozgásfejlesztés minden korcsoportban, és 5-7 éves kortól a környezet téri, formai, mennyiségi összefüggéseit rendszerező, matematikai tartalmú mikrocsoportos vagy egyéni foglalkozás / egy héten egyszer /. A több személyt igénylő énekes játékokat is közvetve kötelező módon játsszuk a gyerekekkel 4-6 éves kortól.

A kötetlenség a gyermek számára önkéntességet, választási lehetőséget jelent a tevékenységek közül. A kisebbeknek azt is jelenti, hogy felállhatnak az asztaltól vagy a tevékenység helyéről, és elmehetnek, ha akarnak - természetesen csak akkor, ha a kapott vagy választott feladatukat befejezték.

Az 5-7 évesek - akik tankötelessé válhatnak - csak akkor mehetnek el, ha elvégezték a feladatokat, amit az óvónő nekik tervezett. Az ő esetükben követelmény az önfegyelmre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat, feladattartás, erősítése, mint az iskola megkezdéséhez szükséges magatartás.

Tanulási helyzetnek tekintjük:

- A spontán játékot,
- Az óvónő kezdeményezéseit,
- A játékos tevékenységeket tapasztalatszerzést / válogatás, azonosítás.../
- A sajátos szerkezetű tapasztalatszerzést /önkiszolgálás, megbízatás /
- Óvónő által irányított megfigyelést, tapasztalatszerzést, felfedezés, a gyakorlati problémamegoldás
- cselekvéses tanulás

A tanulás keretei, formái:

- kötött és kötetlen kezdeményezések,
- mikro csoportos foglalkozások,
- beszélgetések,
- tapasztalatszerző séták,
- egyéni fejlesztés

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- Értelmi képességek fejlesztése /érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás /
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermekeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti

Tervezési forma: havi, kétheti, heti

A tanulási folyamat, az ismeretszerzés megtervezésében a rendező elv:

- az évszakok változásai, hónapok aktualitásai, ünnepek.

5. Társas, közösségi tevékenységek

A gyermekkel szemben támasztott két fő követelmény: tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. Az együttműködés, a szocializáció alapja a felnőttel való együttműködés kialakulása, amely a megszületéstől kezdődően már a családban kezd formálódni, majd lassan kiszélesedik. Már az óvodában tudatosan törekednünk kell a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenységek kibontakoztatására. Mindez természetesen nem jelenti az egyén fejlesztésének mellőzését.

A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítanunk személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez.

Az óvodai gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg. Az óvodában minden tevékenységnek a gyermek egyéni öröme túl a közös élményt is kell erősítenie. A nevelőnek munkája során arról kell gondoskodnia, hogy a gyermek tapasztalati anyaga változatos tevékenységi formák közepette gazdagodhassék! Mindent kipróbálhasson ami a testi és szellemi épségét nem veszélyezteti. Arra törekszünk, hogy minél nagyobb önállóságra tegyenek szert a gyermekek óvodai életük során. Figyelembe vesszük a gyermek jogos kívánságait, igényeit mint ahogy tőlük is elvárjuk a szokások, szabályok betartását. A gyermekek egymás közötti és a felnőttel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, a nyíltságra és az őszinteségre építünk. A társas és közösségi tevékenységek a nevelőmunka részét átszövik. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb időpont az, amikor a gyermek az óvodával ismerkedik. A szülőktől való elszakadás, a megszokottól eltérő környezet, az új helyzet sokszor nehéz feladat elé állítja a szülőket és az óvodapedagógust egyaránt.

A beszoktatás

- lehetőséget biztosítunk a szülővel együtt történő beszoktatásra,
- biztosítjuk a fokozatos átmenetet, a gyermek igénye szerint elegendő időt.

A beszoktatás során az óvónő-gyermek kialakuló szoros testi-érzelmi kapcsolat a gyerekekben nem "csak" érzelmi biztonságot ébreszt, hanem az együttműködéshez szükséges ismereteket is eközben szerzi meg. Fokozottan figyelünk arra, hogy az első napokban a gyerekekkel együtt menjünk a mosdóba, öltözőbe, nem engedjük be egyedül az udvarról, nem csak a közvetlen segítség miatt, hanem, hogy biztonságot, otthonossági érzést szerezzen. Sok felesleges félelmet küszöbölhetünk ki ezáltal.

Ebben az érzelmi biztonságot nyújtó, tudatosan szervezett együttléteből alakul ki lassan az együttműködés, a más felé fordulás képessége.

Az óvoda nyitottsága nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktusfelvételre,

- a felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációban
 - a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátzás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása,
 - a konfliktusok kezelése,
- a társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása
- a demokratikus szabályok betartásának gyakorlása,
 - arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát érezzenek mások iránt.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- **a szociális érzelmek terén:**
- együttérzés, segítőkészség, bizalom, részvét, örömszerzés, bánat-fájdalom okozás felismerése, átélése
- **az esztétikai érzelmek terén:**
- szép iránti fogékonyság, művészi élmény befogadása
- **az erkölcsi érzelmek terén:**
- igazságosság, lelkiismeretesség, felelősségérzés, őszinteség, igazmondás
- szociálisan éretté válik az iskolába lépéshez
- a gyerekek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés
- szabályainak betartása
- a felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak
 - szívesen tevékenykednek a közösségért

6.. MUNKATEVÉKENYSÉG

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kihasználását. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. A munkára nevelés nem más, mint a napi élet feltételeinek közös megteremtése. Miközben a gyermek önmagát vagy munkáját ellátja rengeteg tapasztalatot szerez. Helyben, időben, térben, mozgásában állandóan alkalmazkodnia kell társaihoz. Feladat végzése során nem csak megtanulja az eszközök célszerű használatát, hanem közben természetes módon reagál a külső, környezeti szükségletekre. Segít önmagán - egyre inkább önállóan - észreveszi, ha valamit meg kell oldania. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.

A munka akkor lesz igazán közös élmény, ha jól szervezve kialakítható a résztvevők egyéni képességéhez igazodó munkamegosztás, és a folyamatban részfeladatot vállalva az óvónő is közreműködik. Folyamatosan tanítjuk meg a gyermekeket a feladatok elvégzésére. Megismertetjük velük az adott munka eszközeit, azok célszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait. A munka játékkal megegyező sajátosságaira támaszkodunk.

A munkakészségek és szokások kialakításakor szem előtt tartjuk a gyermek önállóságát. Olyan munkát bízunk rájuk, amelynek a folyamatos elvégzésére, és teljes befejezésére képesek. Nem végezzük el helyettük, vagy utólag jobban a munkát.

A munkaterületeket folyamatosan növeljük, de eközben is fontos szempont a gyermek egyéni ütemének figyelembe vétele.

Mivel a gyermekek nem azonos készségekkel, tapasztalatokkal rendelkeznek, igen lényeges az egyéni differenciált segítségadás. Segítségünk nem menti fel a gyermeket a feladatvégzés alól, hanem rávezeti. Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, a munkafogásokat a gyermekeknek egyéni szinten mutatjuk meg, gyakoroltatjuk, s a mennyiségét fokról-fokra növeljük. A munkajellegétől függően a csoport és az egyes gyermek fejlettségének megfelelően értékeljük a munkát.

Munkafajták

1. Önkiszolgálás

- óvodáskor kezdetétől a legnagyobb jelentőségű
- a gyermekek magukkal kapcsolatos teendők elvégzését jelenti:
- öltözködés, testápolás, étkezés
- a gyerekek saját képességük szerint, koruktól függetlenül akkor végzik, ha képesek rá, kedvük van hozzá

2. Naposság

- feladattudatot
- feltételez, összpontosítást igényel, kötelességtudatra nevel
- közösségi megbízatás – saját és mások elismerésére nevelés
- az egyes területek feladatait először ismerjék meg, majd egyre nagyobb önállósággal végezzék
- a gyerekek maguk döntenek el, kívánják-e ezt a fajta munkát végezni, képességeik alapján

teljesítsenek a közös munkában.

3. Alkalomszerű munkák

- lehetnek közös megbízások (pl. ajándékkészítés, kisebbek segítése, jeles napok előkészítése)
- lehetnek egyéni megbízások (pl.: információk közvetítése, óvoda dolgozóinak segítségnyújtás)
- mindig önálló vállalkozás alapján végezzék a gyerekek, soha ne alkalmazzunk kényszerítő eljárásokat

4. Növénygondozás

- a növények gondozását a magvetéstől a termések összegyűjtéséig együtt tervezzék és végezzék a felnőttekkel
- a kertben az évszakoknak megfelelő tevékenységeket végezzenek, nekik megfelelő méretű szerszámokkal

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyerekek örömmel szeretnek közösen dolgozni
- képesek alapvető személyes szükségleteik kielégítésére
- bekapcsolódnak közös feladatokba
- szűkebb környezetük rendjében igényesebbé válnak
- segítenek a kisebbeknek, rászorulóknak
- önállóan, igényesen, kötelesség szerűen végzik a naposi munkát
- szívesen közreműködnek a növénygondozásban
- a tevékenységek gyakorisága, annak hatása megerősíti a gyermekekben a munka játéktól eltérő jegyeit
- szeretnek meglepetéseket készíteni a kisebbeknek, felnőtteknek

Az óvodapedagógus feladatai a munkával kapcsolatban:

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket. A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhesék azokat.

7.. Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma: a termékeny idő-felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez is öntevékenység, ez is döntés. Különösen a kisgyermek számára az, aki eleinte a felkínált sokfajta tevékenység közül nem, vagy csak nagyon nehezen tud választani. Egyszerre szeretne mindenütt ott lenni, mindennel játszani, mindent megfigyelni.

A szabadidős foglalkozásoknak azért kell a saját, semmivel sem helyettesíthető helyüket, szerepüket kivívniuk a nevelési intézményekben, mert másképpen a gyermek sohasem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésére álló idővel.

Az óvodások a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykedhetnek ott tartózkodásuk ideje alatt. Az óvónők által felkínált lehetőségek közül / bábozás, festés, rajzolás, játéktanulás, barkácsolás, stb. / szabadon választhatnak. Az udvaron van lehetőségünk arra, hogy a csoportok együtt játszhassanak. A csoportok elszigeteltségének megszüntetésével kitágítjuk a gyermek élet és mozgásterét, / pl. ünnepi készülődések alkalmával: karácsony, farsang, .. / ami maga után vonja a gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség és döntési képesség kifejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére,
- keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek,
- a választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változások lehetőségét és szükségességét,
- egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését.

8. A KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE

A komplex foglalkozások lényege:

- a. Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén
- b. A foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi
- c. A foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket

A komplexitást kétféle módon értelmezhetjük:

- Beszélhetünk egy vagy több héten keresztül tartó, egymással párhuzamos foglalkozásokról, ami azt jelenti, hogy van a foglalkozásnak egy fő vonulata, amely köré a napi foglalkozásokat rendeljük. Ebben az esetben egy vagy akár több héten keresztül szinte minden foglalkozás visszatérő motívuma ez lesz, így a téma más-más szempontból mindig visszaköszön, újra és újra feldolgozásra kerül.
- A másik esetben a komplexitást egy foglalkozáson belül valósítjuk meg. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy ezen a foglalkozáson a létező összes foglalkozási ágak meg kell jelennie. Arra minden körülmények között vigyáznunk kell, hogy ne erőszakoljunk együvé össze nem illő dolgokat.

A komplexitás tulajdonképpen gondolkodásmód, amelynek az óvónő fejében kell lennie.

Ez megmutatkozik:

- az anyag kiválasztásában,
- elrendezésében,
- az anyag feldolgozási módjában,
- a kiválasztott játékokban.

A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások

8.1. Anyanyelv

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. **Az óvodai anyanyelvi nevelés a nevelési folyamat egészében jelen van, átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladatok megvalósulásának minden mozzanatában.** Minden feladatot, tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

Lehetőséget biztosítunk minden gyermeknek, hogy nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben, életszerű helyzetekben beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de a hétfői napokon erre igyekszünk külön is tekintettel lenni, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el a gyermekek.

Óvodánkban az anyanyelvi nevelés során figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermek hangképzése fejlődjön, szókincsük bővüljön, kifejező készségük színesebbé váljon. Összefüggő beszédüket úgy formáljuk, hogy alkalmassá váljon érzelmi és gondolati közlésére, ismeretek gyarapítására, tapasztalatok szerzésére.

Fontosnak tartjuk, hogy a nap folyamán a felnőtt / óvónő, dajka / állandó beszédkapcsolatban legyen a gyerekekkel, hiszen a felnőtt beszéde modell a gyermek számára. A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre. Az óvodapedagógus ügyeljen beszédének stílusára, legyen érthető, egyszerű és világos. Ügyelünk arra is, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük, probléma esetén /beszédhiba, beszédgátlottság, beszédbeli elmaradás / a logopédus segítségét kérjük, aki általában a gyermekek 5 éves korától foglalkozik velük - szükség esetén.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- beszélgetésre alkalmas nyugodt kiegyensúlyozott légkör kialakítása,
- beszédkedv felkeltése, fenntartása, ösztönzése
- beszédfigyelem alakítása,
- változatos élményekkel / mese, vers, bábozás, séta, játék / és az óvónő beszédpéldájával, szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) változatos szókincs, az érzelmeket megjelenítő viselkedés fejlesztése
- a gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása,
- beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása,
- a beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása logopédus által is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- érthető, kifejező beszédképesség alapjai kialakulnak,
- környezetükben megfelelően kommunikálnak
- beszédképességük, beszédkedvük erősödik,
- kialakul beszédfigyelemük,
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóval és hangsúllyal tudja kifejezni,
- minden szófajt használ,
- különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot,
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek

8.2. Külső világ tevékeny megismerése

Matematika

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Az óvodai nevelés épít ezekre a korai tapasztalatokra. A család által nyújtott matematikai ösztönzéseket jó, ha minél előbb követi a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel. Az óvodáskort jellemző fejlődésbeli egyenetlenség, a korai családi fejlesztés eltérései azt sugallják, hogy a matematikai nevelés terén két életkori szintet jelöljünk meg:

Az első szint: bevezetés a matematikába, - általában a gyermek 5. életévéig tart.

- **Feladata:** a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

A második szint: az intenzív fejlesztés szakasza, az 5-6-7 életévben.

Feladata: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részkapességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Szűkebb és tágabb természeti-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól tapasztalatok szerzése.

Célunk: megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenykedés, cselekvés során fejlődjenek gyermekeink képességei, alakuljon ki bennük pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben többször megélhetik, átérezhetik a felfedezés, a rátalálás, felismerés, a tudás örömét.

Már 3-4 éves korban is adunk a gyermekeknek matematikai ismereteket, de teljesen indirekt módon, játékaikba, tevékenységeikbe ágyazva. Használjuk előttük a matematikai fogalmakat, gyakran találkoznak velük a mindennapi életben, így szinte önmaguktól, mindenféle kényszer nélkül ismerkednek meg velük. Ebben az időszakban az óvónő feladata az, hogy figyelje a gyermekeket és megismerve képességeiket, érdeklődésüket előkészítse és megtervezze a későbbi évek fejlesztő munkáját.

Foglalkoztatási formák:

- egyéni,
- páros,
- mikro csoportos.

Kis csoportokban dolgozva maximálisan figyelembe tudjuk venni a gyermekek egyéni munkatempóját / nem kerül stresszhelyzetbe az aki lemarad /. E foglalkoztatási forma lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően differenciált feladatot adjunk. A gyermekeknek módjuk nyílik arra, hogy saját maguk gyűjtsenek tapasztalatokat a cselekvés során. Sok problémahelyzetet hozunk létre, ezzel aktivizálva a gyermekeket a gondolkodásra.

Alapvető követelmény a játékosság, a cselekvő részvétel.

Az óvodában az életkori sajátosságok miatt a matematikai tanulás több formája valósul meg:

- utánzásos, minta-modellkövető,
- spontán játékos tapasztalatszerzés, az óvónő által,

- irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés,
- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok,
- az óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

Feldolgozásra javasolt témák:

- Minőségi eltérések megfigyeltetése /nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb. /
- Mennyiségi eltérések megfigyeltetése / sok, kevés, több, kevesebb, semmi, eggyel több, a 6 több mint az 5 /.
- A mennyiségi eltérések megállapítása / párosítás, csoportosítás, bontás, számlálás /.
- Tő- és sorszámlálás /10-ig /.
- Azonosságok, egyenlőség megfigyelése / színezés, tépés, vágás, festékfolt /.
- Becslések, mérések
- Vonalak megfigyeltetése / egyenes, ferde, görbe vonal rajzolása, zárt vonalak /.
- Térbeli tájékozódás
- Gömb, téglatest, kocka, kör, téglalap, négyzet
- Vonalak, zárt vonalon belül, ill. kívül lévő pontok
- Szimmetrikus alakzatok felismerése
- Térfogatok mérése különbözőegységekkel
- Területek mérése különféle egységekkel
- Hosszúságok mérése különféle egységekkel

Eszközök:

- a csoportszoba játécai, munkaeszközei,
- berendezési tárgyak, mérési eszközök,
- munkalapok, feladatlapok, kártyák, társasjátékok,
- a gyermekek által barkácsolt, vagy közösen készített eszközök, tárgyak,
- termések, gyümölcsök, egyéb természetes anyagok,

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését,
- fejlessze a gyermekek intellektuális érzelmeit / önbizalom, kitartás felfedezés, tudás öröme /
- értelmi képességek fejlesztése, a gyermekek logikus gondolkodásának alakítása
- támaszkodjon a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire,
- a matematikai képességek fejlesztését játékosan, a játékba építetten valósítsa meg,

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek az óvónő kérdéseit, gondolatát megérteni, követni.

- Matematikai jellegű helyzetekről, problémákról saját gondolatukat elmondják, egymás állításának igazságát megítélik.
- Szívesen vállalkozzanak a problémák megoldására.
- Képesek sorok folytatására, sorba rendezésére, válogatására. Ismerik a sorszámlálást.
- Helyesen használják az összehasonlítást kifejező szavakat: hosszabb, rövidebb, több, kevesebb stb.
- Tudnak mennyiségeket összemérni, egységekkel mérni.
- Tudnak párosítani.
- Elrendezéssel, bontással állítanak elő ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tudnak másolással a mintával megegyező alkotásokat kirakni.

Képesek sík és térbeli alakzatok szétválogatására, egyszerű tulajdonságok megnevezésére.

- Tudnak térben tájékozódni. Ismerik az irányokat, értik és követik a kifejezéseket. Ismerik a névutókat.

8.3. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások

Természet- társadalom - ember

A gyermek megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A tevékenységközpontú programunk célja az, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. Célunk: olyan érzelmi alapozottságú érdeklődési kedv felkeltése mindhárom korcsoportban a természeti jelenségek iránt, amely kellő alapja lehet a természet és környezetbarát életmódnak. Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik ismerik és szeretik a természetet, fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépsége iránt.

Alapelveink:

- a gyermekközpontúság,
 - az egészséges életmód,
 - a pozitív kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel.
- Mindezekhez a tapasztalatszerzés, a megismerés, megszerettetés útján juttatjuk el a gyermeket, fejlődési sajátosságainak megfelelően. A módszereket, eljárásokat a játékoság elvének figyelembevételével választjuk meg. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A tapasztalatszerzés lehetőség szerint a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben /Duna-part, erdő, mező, .../ vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak. Arra törekszünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben, élőben figyeltessünk meg. A benti feldolgozás ad lehetőséget a tapasztalatok, ismeretek alkalmazására, szervezett tanulási helyzetben, játékon keresztül. A környezet megismerésére nevelés folyamat jellegét biztosítják a rendszeres, minél több érzékszervvel történő tapasztalatszerzések, megfigyelések, gyűjtések, melyek a környező világgal való sokszínű kapcsolatteremtés alkalmi, irányított játékhelyzetek, tájékoztató beszélgetések. Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű. Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása, melyek meghatározóak a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában. Ez jelenti az élőlények tiszteletét, szeretetét, az ember munkája révén létrehozott értékek megőrzését, a kialakított rend megóvását, megbecsülését, az ezzel kapcsolatos szabályok elfogadását, megtartását. Cselekedeteink, érzéseink, ítéleteink mindig példaként állnak a bennünket szerető gyermekek előtt. A nevelési folyamat alapját az évszakok változása adja, melyet hétköznapi és ünnepnapok tagolnak, aktuális eseményekre épülnek. Olyan hagyományokat igyekszünk beépíteni az óvodai életbe, melyek szebbé, gazdagabbá tehetik a gyermekek életét.

Az élő- és élettelen természet nevezetes napjai:

- Föld napja, Víz napja, Madarak és fák napja, Állatok világnapja,

Hagyományos ünnepek:

anyák napja, gyermeknap, idősek napja

Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepek:

adventi ünnepkör, karácsony, farsang, húsvét,

Nemzeti ünnepek: Március 15.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

A gyermek és környezete

- Család - óvoda - lakóhely - közlekedés
- Testrészek, egészségvédelem
 - Emberek munkája, foglalkozása
- Környezetünk mennyiségi, tér-, szín-, formai viszonyai
- Időjárás, természeti változások, jellemzők az évszakok megfigyelése által összefüggések
- Napszakok
- Növény- és állatvilág: vizek növény- és állatvilága, mező növény- és állatvilága, az erdő életközösségei,
 - Környezetbarát életmód szokásainak elsajátítása

A környezeti elemek védelme, alakítása

- Föld, levegő, élővilág, víz, település és táj
- Falusi környezetünk szépségei, gondjai

Jeles napok és hagyományok

Színhelyei:

Az óvoda termei, udvara.

A környező utcák, házak,

Kertek, baromfiudvar, gazdaságok,

Posta, üzletek,

Környező hegyek, mezők, mezőgazdasági területek,

Duna-part

közeli múzeumok, helyi időszakos kiállítások

A környezeti neveléshez kapcsolódóan, természetes élethelyzetben tanítjuk meg a gyermekeket a helyes viselkedésre:

Az utcán halkán beszélgetünk. A járda belső oldalán haladunk.

Nem akadályozzuk a forgalmat.

Engedjük előre az idősebbeket.

Köszönjenek az ismerősöknek!

Ne szemeteljenek!

Védjék, óvják környezetünket

Hogyan viselkedjenek a járművön? Hogyan viselkedjenek a múzeumokban, üzletekben,

színházban, erdőben? Stb.

- Az óvodapedagógus feladatai a környezeti neveléssel kapcsolatban:

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben
- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből
- Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéséhez
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg
- Biztosítsuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, virágoskert működjék, próbálkozzunk akváriumi díszhalak tartásával is.
- A környezet megismerése, a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával felkelti, ill. felkeltheti a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését kielégíti, megismerési vágyukat elősegíti, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit.
- A tapasztalatszerzés módja az alkalmi és folyamatos megfigyelések, kísérletek, gyűjtés természetes közegben, ill. játék, játékhelyzetekben. Olyan feladatok megfogalmazása, amelyek a hiányosságokat pótolják és újabb feladatok keresése, amelyek a meglévő ismereteket bővítik, a jártasságokat továbbfejlesztik.
- Legyen alkalmuk és módjuk találkozni a természetvédelemmel.
- Környezetvédelem: a természethez fűződő hozzáállás megalapozása, pozitív megerősítése.
- A gyerekek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutató jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt!
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, a környezetükben élő állatokat és növényeket, azok gondozását, védelmét
- Az elemi közlekedési szabályok betartásával tudnak a faluban egyedül, önállóan közlekedni. Ismerik a különböző közlekedési eszközöket.
- Ismerik környezetükben a fontosabb intézményeket (óvoda, iskola, orvosi rendelő, önkormányzat, templomok és egyéb fontosabb helyeket. Ezek ismeretében tudjanak önállóan tájékozódni.
- Ismerik az évszakok jellemzőit, összefüggéseit az állat- és növényvilággal.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- Felismerik és megnevezik környezetük színeit, azok sötétebb és világosabb árnyalatait.
- Felismerik és megnevezik testrészeiket, igényesek testük tisztaságára. Ismerik saját testüket.
- Felismerik a napszakokat, évszakokat, tudnak köztük különbséget tenni, összehasonlítani.
- Felismerik a növényeket, vizek évszakonkénti folyamatos megfigyelései során ismerik a növények és az évszakok, időjárás közötti összefüggéseket
- Ismerik az állatokat, többféle szempont alapján csoportosítják azokat. Ismerik jellemzőiket.

- Ismerik falunk főbb természeti adottságait, a Visegrádi-hegységet, a Dunát. Tudják mi a folyó, sodrás, áradás, apadás, végezzenek kísérleteket a Duna vizével.
- Ismernek alapvető környezetvédelmi feladatokat, ismerik környezetükben a Pilisi Tájvédelmi Körzet hozzánk tartozó részét

8.4.. Művészeti tevékenységek

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Mindennapi feladataink közé tartozik megismertetni a kicsiket a világ szépségeivel. Megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni az őszi falevél színeit, a virágzó fákat vagy egy szép színes mesekönyvet kezünkbe venni ugyanazt az esztétikai élményt jelentheti.

Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. A jó ízlésű óvodapedagógus saját példáján keresztül nagyon sokat tud tenni, szinte észrevétlenül a művészeti nevelés érdekében. A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata.

Óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. A gyermek kreatív megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő.

Sokféle alkalmat adunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban, stb. kifejezésre jutassák. A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú feladat.

A művészeti tevékenységek nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, amelyeket játékidőben vagy szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor. A komplexitás itt nem jelent mást, mint az életben egyébként előforduló jelenségek megörökítését valamilyen formában. Ebbe a fogalomkörbe a **mesevers, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.**

8.4.1. Ének-zene, énekes játék:

Az óvodai ének-zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapjaink része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások.

Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások összefoglalják, elmélyítik e gyermekek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére

Az ének-zenei nevelésünk alapidokumentuma: Forrai Katalin "Ének az óvodában" c. könyve, s az ebben található instrukciók a zenei nevelés területén.

Egy-egy körülhatárolt feladatcsoportot akár két-három héten keresztül is lehet gyakorolni. A csoport életkori összetétele és a gyerekek egyéni fejlettsége határozza meg a képességfejlesztést. A zenei hallás- és ritmusérzék-fejlesztés feladatait úgy tervezzük, hogy az tükrözze, milyen területen kell fejleszteni, honnan és hová szeretnénk eljutni. A képességfejlesztés fokozatait általában addig gyakoroljuk, játsszuk, amíg a gyermek tökéletesen nem tudja azt, ami tőle elvárható. Csak utána lépünk tovább a következő szintre, és időnként vissza is térünk, időt hagyva az érési folyamatra.

A zenei nevelés tervezésében és megvalósításában érvényesül az évszakokhoz, ünnepekhez

való kapcsolódás és a komplexitás.

A csoportszobákban megszokott helye van az ének-zenének,(szőnyeg) amely megfelelő nagyságú a dalos játékok számára. Lehetőséget teremtünk a spontán zenélésre, éneklésre, táncra, mozgásra, az improvizációs képességek fejlődésére

Fejlesztés tartalma, dalanyag, zenei feladatok:

- magyar népi gyermekjátékdalok, műdalok korcsoportnak megfelelő mennyiségben való kiválasztása
- tiszta éneklés érdekében gyakori önálló éneklés
- dinamika megjelenése: halk-hangos alkalmazása
- finomabb hangszínek meghallása, megkülönböztetése
- szöveg és dallamvisszhang, ritmusvisszhang
- egyenletes lüktetés érzékeltetése mozgással, különböző mozdulatokkal
- dalok, mondókák ritmusának érzékeltetése
- tempóérezkeltetés: gyors-lassú
- magasabb, mélyebb hangok megkülönböztetése, térben való
- "megmutatással" (dallammal)
- hangszerek zörejangszínek felismerése
- szöveg és dallamotívum kiemelése mozdulatokkal dallamfelismerés dúdolásról, hangszerről ütőhangszerek használatában jártassá válnak
- dalos játékok bonyolultabb, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó formájának elsajátítása
- a zenehallgatás minden adódó alkalomhoz kapcsolódhat, felmerülő humoros helyzetekhez, munkatevékenységekhez, stb.
- a környezet hangjai és igényes kortárs zenei anyag

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- élvezettel játszanak a gyerekek énekes játékokat,
- gátlás nélkül, egyedül is tudnak énekelni,
- élvezik a zenehallgatást,
- érzik az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát,
- a halk-hangos, gyors-lassú éneklést, mondókázást biztosan produkálják,
- egyszerű ütőhangszerek használatában jártassá válnak, bátran, szívesen veszik kézbe,
- a zene ritmikájának hatása az esztétikus- koordináló-összehangolt
- mozgást fejleszt,
- önmaguk is bátran, kreatívan improvizálnak dallamokat, esetleg szöveggel párosítva.

Az óvodapedagógus feladatai az ének-zenei nevelés folyamatában:

- Felkelteni a gyermekek zenei érdeklődését, formálni zenei ízlését, esztétikai

fogékonyságát.

- A zene megszerettetése, a közös éneklés, illetve játék iránti igény felébresztése és örömeinek átélése.
- Az együttes játék örömeivel az érzelmi beállítódás fokozása, fejlesztése.
- A zenei képességek fejlesztése (zenei hallás, éneklési készség, ritmusérzék, harmonikus szép mozgás) során az érzelmek, közös élmények gazdagítása, az együttes játék számtalan variációjával.
- Biztosítsuk az egész napot, spontán zenei megnyilvánulásokat, pozitív és negatív élmények átélésekor.
- Játékosság érvényesítésének speciális gyakorlati lehetőségei.
- A gyermek ismeretén alapuló személyes, egyéni bánásmód illetve differenciált zenei képességfejlesztés, (képességszint felmérése az egyéni különbségek feltárásával).

8.4.2.Mese-vers

Tapasztalataink szerint a családokban túlbujánczott a személytelen televízió, videó, DVD, számítógép játékot, és mesélést helyettesítő szerepe. A médiumok által közvetített műsorok válogatás nélkül kerülnek a gyermekek elé, ezzel fokozva feszültségüket, agresszivitásukat, félelmüket és sok esetben helytelen mintát adnak. Ezért rendkívül fontosnak tartjuk a szülők szemléletének formálását semmivel sem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt. Ehhez folyamatosan ajánlunk népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket, melyből magunk is szívesen válogatunk.

Minden nap mesélünk, verselünk, mondókázunk. A mesén való részvétel a gyerekek számára mindig önkéntes. A mesélés a csend szigete, a hozzákészülődés szertartásszerű ismétlődése naponta a napirend szerves része. Fontos a kialakított szokásrendszer, amely elősegíti a meseélményhez szükséges nyugodt légkört. Ehhez kapcsolódnak még a spontán alkalmak, és az elalvás előtti mese.

A mesék, versek, mondókák komplexen / hangulatban, témakörben / kapcsolódnak más tanulási tevékenység tartalmához, például évszakhoz, énekanyaghoz, ünnepekhez, egyéb aktualitáshoz.

Elsődleges forrásaink a magyar népmese- és mondókagyűjtemények, versek és verses mesék. Fontos a kiválasztott anyag helyes arányának megtalálása.

Az anyagkiválasztás fő szempontjai: a gyermekek érdeklődése, fejlettsége.

Tartalma szerint:

- évszakok hangulatát kifejező,
- ünnepek köszöntését szolgáló
- állatokról szóló,
- tréfás, humoros hangulatú
- tündérvilágot megjelenítő,
- mai életet ábrázoló.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az irodalmi élmények feldolgozását elősegítjük különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával. A meséket többször ismétljük- a legtöbb mesét

minél jobban ismerik, annál jobban várják a gyerekek.

Bábozás:

A gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai,

szociális élményeit.

A bábjáték forrása lehet

1. Az óvónő játéka.

2. A gyermek bábjátéka: - gyermekeinknek mindig áll rendelkezésükre megfelelő méretű báb. A kisebbeknek ujjbáb, síkbáb, a nagyobbaknak fakanálbáb, kesztyűbáb is.

3. A gyermekek bábkészítő tevékenysége és önálló játéka az így készült bábokkal.

Az óvónők már az óvodába érkezés pillanatában megismertetik a bábbal a gyermekeket. A legjobb bábok a gyermekek által hozott kedvencek, szőrös állatok. Mindez elősegítheti az óvodába való beilleszkedést és a különböző szociális problémák megoldását is egy-egy gyermeknél.

Feladatunk, hogy oldott légkört biztosítva legyen alkalom játékidőben paraván mögött vagy a nélkül is megszólaltatni a számukra vonzó bábukat. Gondoskodnunk kell, hogy a bábozáshoz szükséges kellékek a gyermekek rendelkezésére álljanak a nap folyamán.

A bábozásnak nagyon nagy szerepe van a személyiség fejlődésében. Itt a bábok mögé bújva igazán lehetőség van az önmegvalósításra. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására. Bábozás közben figyelni kell a társra és alkalmazkodni kell hozzá. A játék közben élmények, tapasztalatok elevenednek fel, így fejlődik emlékezete, a kitalált történetekkel pedig fantáziája. A báb mögé bújva bátrabban megszólalnak a gátlásos gyermekek is.

Dramatizálás:

Dramatizáláskor a gyerek saját, vagy irodalmi élményeit játsszák el kötetlen módon. Ennek feltétele, hogy ezek tartalma érzelmileg megragadja, hasson a gyerekekre. Fontos, hogy a csoportban az aktuális játékokhoz, jelenetekhez a kellékek, jelmezek kényelmesen legyenek.

Az óvónő kísérelje figyelemmel, ha a gyermekek maguk kezdeményeznek dramatizálást. Ha szükséges, segítse őket a díszletek elkészítésében, a tér berendezésében, a szereplők kiválasztásában, ami nem a szerepek kategorikus kiosztását jelenti, hanem a gyermekek önismeretéből fakadó megbeszélést. Serkentse a gyermekeket arra, hogy párbeszéd mellett spontán szavakkal, mozgással, mimikával, gesztusokkal is elevenítsék meg a történetet.

Az irodalmi anyag összeállítása:

A 3 – 7 éves gyermekek irodalmi anyaga

Beszoktatás idején:

A beilleszkedést a gyermek – felnőtt, gyermek – gyermek közötti kapcsolat elősegítésében nagy szerepet játszanak az ún. ölbéli játékok, cirógatók, babusgatók, Alkalmazzuk ezeket! Különösen

beszoktatás idején, de az év folyamán is szükséges a gyermekek valóságismeretét bővítő kitalált történet vagy művészi értékű irodalmi reális történek előadása.

A 3 – 4 éves gyermekek irodalmi anyaga:

Mesék

A 3 – 4 éves gyermekek irodalmi nevelésének leghatásosabb eszközei a népi mondókák, hangutánzó mondókák és formulamesék (lánc és halmozó mesék)

Központi helyet foglalnak el a magyar népmesék, kisebb arányban szerepelnek más népek meséi. A mesék tartalmát tekintve állatmesék, egyszerűbb szerkezetű novellisztikus, realiztikus mesék közvetítése ajánlott.

A 3 – 4 éves korú gyermekeknek olyan meséket, történeteket választottunk, amelyek témája megfelel érdeklődési körüknek: gyermekekről, a gyermekek közvetlen környezetéről, az állatvilágról szóljanak. A kiválasztott meséket, történeteket jellemezze az egyenes vonalú cselekmény, az érthető meseszöveg, és az érdeklődést ébren tartó, fokozó szavak, fordulatok, a ritmikus ismétlődések.

Versek

- Többségében népi mondóka
- Felnőttek játéka ölbeli gyermekkel, „ciróka-maróka” féle mondókák
- Egyszemélyes mondókák
- Legismertebb költőinknek r szemlélethez igazodó játékos, ritmikus, zenei hatású versei.

4 – 5 évesek irodalmi anyaga

Mesék

- A már ismert mesék
- Többfázisú szerkezetű állatmesék
- Novellisztikus, realiztikus mesék
- Magyar klasszikusok és a mai magyar írók műmeséi
- Magyar írók reális történetei, elbeszélései

Versek

- Népi mondókák
- Egyszemélyes mondókák, amelyek a természeti jelenségekhez, az állatvilághoz, a gyermeket körülvevő környezethez, és a mindennapi élethez kapcsolódnak. A mondókák tartalmasabbak, fonetikailag nehezebbek legyenek, mint az előző életkorú gyermekek esetében.
- Tartalmában hívogatók, kérők utánzó, csúfolók, fiktív, halandzsza szövegű kiszámolók.
- Mai magyar költők gyermekversei
- Verses mesék

5 – 6 – 7 éves gyermekek irodalmi anyaga

Mesék

- Előző évben hallott mesék
- Cselekményesebb, terjedelmesebb novellisztikus – realiztikus mesék
- Klasszikus tündérmesék
- Bonyolult, gyakran elágazó szerkezetű tündérmesék
- Csali-, tréfás mesék
- Irodalmi értékű műmesék
- Meseregények

Versek

- A már hallott népi mondókák
- Szerepátadó, fogó – gyarapodó gyermekjátékok, kiszámolók, tréfás mondókák
- Verses mesék

- Klasszikus magyar kötők gyermekversei
- Ritmikus zenei hatású műköltészeti alkotások

A mesélés rendszere

- nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy az elalvás előtti mese között: mindkettő fontos a maga helyén, egyik sem pótolható a másikkal
- kihasználva a napi tevékenység során adódó helyzeteket, többször is előfordul mondókázás, mesélés - kapcsolódva az aktualitásokhoz

Az óvónő feladatai a mese-vers tevékenységgel kapcsolatban

- változatos irodalmi élmények közvetítése
- életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása
- elsősorban a magyar népi, ill. műalkotásokból választás, ezentúl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből
- az irodalmi élmény befogadásához szükséges szertartás kialakítása
- a gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására
- kiegészítő és bábeszközöket szívesen barkácsol
- a gyermekeket mese- vers alkotásra ösztönzése
- képeskönyvek elérhetőségének biztosítása
- a könyvek használatának, megbecsülésének alakítása
- irodalmi művek ajánlása a szülőknek
- a mesélés fontosságának megismertetése szülői körben

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak
- Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik
- Társak az óvónő énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló játékezdeményezéseiben
- Hangzás, hangulat, érzelemé és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik , a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos, egyezményes jelzéseit
- Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, s viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képek készítésének jelei.
- A folytatásos mesék, verses mesék szálait össze tudják kötni.
- Van néhány kedves mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozik.
- A mesében elhangzottokról beszélgetnek, a szereplők érdekes szólásait furcsa vagy szép hangzású nevét megjegyzik, a mese témájú játékokban egymást is így szólítják
- A meséskönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják. Kérik a felnőttest, hogy meséljen róla
- Az olvasást utánozzák, egy-egy betű megfejtése iránt is érdeklődnek
- A könyvekben a képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket
- Ismerik az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak
- Vigyáznak a könyvekre.

8.4.3. Rajzolás, mintázás, kézi munka

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet alakítására és az esztétikai élmények befogadására. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A vizuális tevékenységek (gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás) a gyermekek kedvenc tevékenységei közé tartoznak. A feladatunk elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenység külső feltételeit. A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen rendelkezésre áll mindenféle anyag és eszköz, amivel a fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak.

Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek megismerjék a tevékenységükhöz használható természetes anyagokat, azok tulajdonságait, a velük való bánásmódot. Mindazt a "kincset", amit a gyerekek a természetben gyűjtöttek alkotó-alakító tevékenységükhöz felhasználhassák. A kisebb gyermekek ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és technikákkal. Ábrázoló tevékenységük beleépül játékukba. Szabadon irkálhatnak, rajzolhatnak, mintázhatnak, téphetnek, vághatnak, stb. Ezáltal átélik az alkotás, a színek, a formák adta örömet. Építés során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, tulajdonságaival. • A nagyobb gyermekek manuális tevékenysége továbbra is beépül játékukba. A gyermekek alkotó-alakító tevékenységét újabb technikák megismerésével bővítjük. Képalakító tevékenységüket segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal. A természetes és más anyagok felhasználásával ajándékokat készítenek, illetve játékokat, játékkellékeket, bábokat.

A tevékenységek megszervezéséhez pedagógiai alapot adnak: - évszakok változásai, a természet szépségei a gyermekek által megérthető világ tárgyai és eseményei ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat.

A vizuális nevelés csoportosítása

1. Firkálás

Az első olyan vizuális tevékenység, amelynek nyoma marad. A firka az érzelmekről, indulatokról, közérleletről ad képet. Firka nélkül nem kezdődhet el az ábrázolás korszaka.

2. Ábrázolás

Az ábrázolás a gyermek első alkotó tevékenysége. A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. Ezért a vizuális tevékenység egyben hű képet is ad a gyermek gondolkodásáról, fejlettségi szintjéről.

Az ábrázolás jelentősége:

- fejleszti a látást
- fejleszti a logikát
- elősegíti az ismeretszerzést
- esztétikai igényességet alapoz meg és fejleszt.

3. Kézművesség

Lényege, hogy valóságos tárgyakat hoz létre. A kész munkák jellemzője, hogy közvetlenül is felhasználhatók. A kézművesség is alkotó tevékenység.

A kézművesség jelentősége:

fejleszti a következetes gondolkodást fejleszti a képzelőerőt önfegyelemre, kitartásra nevel elősegíti sokféle anyag és eszköz megismerését

bevezeti a valódi munkatevékenységet központi szerepe van a kézügyesség fejlesztésében

4. Díszítés

A díszítés szerepe a szépítés, ami formai, színbeli szabályosságon alapszik, szimmetriát, ritmust mutat.

A díszítés jelentősége:

fejleszti a ritmusérzéklet,

a geometrikus látásmódot,

elősegíti a szabálytudat kialakulását,

fejleszti a sajátos vizuális logikát,

sajátossága miatt az írás, olvasás elsajátítását készíti elő.

5. Építés

Meglevő alapelemekből összeszerkesztést, összerakást nevezünk építésnek, ami konstrukciós játéktevékenység. Ezt a tevékenységet inkább játéknak nevezzük, pedig rengeteg vizuális támpontja van.

Az építés jelentősége:

fejleszti a térészlelést,

fejleszti a logikus gondolkodást,

társakkal való együttléti megtanulása,

belelátó és elvonatkoztató képesség fejlesztését mozdítja elő,

szerepet játszik a téralakító képzelőerő kialakulásában.

A vizuális tevékenységek helyszínei:

- csoportszoba (asztalon, talajon, falon, ablakon) • udvaron (aszfalton, homokozóban, télen hóban)

- természet

Választható témakörök:

- képlékeny anyagok tulajdonságaival való ismerkedés (agyag, gyurma, méhviasz, mézes-, linzertészta)

- egyszerű szerkezetű állatok készítése sodrással (giliszta, csiga, kígyó) gömbölyítéssel (madarak, négy lábú állatok)

- hógolyó, hóember, hóvár,

• homoksütemények, homok alagút, homokvár

- termésekből, növényi részekből segítségével alkalmi játékok, népi játékok készítése (pipacsbaba, gyermekláncfű koszorú, nyaklánc)

- papírból egyszerű hajtogatások (virág, levél, madár)

- papírból egyszerű formák kivágása

- textilből terítők
- gyöngyfűzés fagyöngyből, termésekből füzérek termésekből, levelekből
- különböző nagyságú , alakú papírdobozokból házak, járművek készítése
- tojásfestés

díszítés képlékeny anyagba nyomhagyással.

Az óvodapedagógus feladatai a vizuális tevékenységekkel kapcsolatban:

- megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek és élmények biztosítása
- a gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
- megismertetni a gyermekeket különböző anyagokkal, eszközökkel egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel
- a gyermekek megfigyelő képességének fejlesztése –
- a gyermekek képi-plasztikai kifejező nyelvének fejlesztése, egyéni érettségi szintjükhöz igazodó differenciált fejlesztéssel -,
- kreativitás fejlesztése
- a gyermekek esztétikum iránti vonzódásának, jó ízlésének megalapozása esztétikus környezet biztosításával; a környezet esztétikai jelenségeiben, a művészi alkotásokban történő gyönyörködtetéssel
- megfelelő hely, idő, légkör és megfelelő mennyiségű eszköz és anyag biztosítása az egész nap folyamán
- a gyermekek ismerjék meg a tevékenységükhöz használható eszközök és anyagok tulajdonságait és a velük való bánásmódot
- megtanítja az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás, védő asztalterítő
- bemutatja a gyermekeknek az életkoruknak és egyéni érdeklődésüknek megfelelő technikákat és anyagokat
- a gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja
- az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képzalkotásban egyéni módon, biztonsággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, élményeiket.
- Örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázolnak, megtanulnak "látni".
- Örülnek alkotásuknak.
- Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne.
- A gyermekek önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított technikák közül.
- Természetes anyagok felhasználásával is tudják céljukat kreatívan megvalósítani.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.

Fejlődik képi gondolkodásuk, esztétikai igényességük. A laza ceruzafogás, biztos vonalvezetés, a félelemmentes hozzáállás azt jelenti, hogy manuális és pszichológiai téren is olyan érettségi fokra jutottak a gyerekek, hogy számukra nem okozhat majd problémát az iskolában iskolássá válni.

9. Mindennapi testnevelés

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés. A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A mozgásfejlesztéshez tehát hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgáslehetőséget mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembevételével. Ajánlatos tehát minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán a mozgásra. Rendkívül fontos a szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása. A gyermekek napirendjét úgy próbáljuk kialakítani hogy azzal elkerüljük az egyoldalú terhelést és lehetőleg felváltva biztosítsuk a mozgást és az ülással együtt járó tevékenységeket. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülnünk. Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk.

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek, teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgásműveltség fejlődésének. A természet erőivel - napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását sem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi testnevelést lehetőleg a szabadban célszerű tartani. Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltétel biztosításán túl azonban az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

A foglalkozások időtartama az óvodában eltöltött évek során fokozatosan emelkedik, mindenkor igazodva a gyermekcsoport összetételéhez, fejlettségi szintjéhez. 3-4 éves gyermekeknél kezdetben 4-5 perc jó hangulatú, nyugodt játékos légkörű foglalkozás biztosítja a mozgás megszerettetését.

A mindennapi testnevelés időpontját a napi tevékenységhez igazodva az óvodapedagógus tetszőlegesen választhatja meg.

Objektív feltételek:

Az udvarok és csoportszobák adottságait figyelembe vesszük a foglalkozások megtervezésekor. Gondot fordítunk az alkalmazásra kerülő kézi- és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára és hogy megfelelő számban álljanak rendelkezésre. Az eszközök előkészítése az óvodapedagógus, a gyermekcsoport és a dajka aktív együttműködésére ad lehetőséget.

Szubjektív feltételek:

Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszony nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapi testnevelés sikerességét. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ezért nagyon lényeges, hogy az óvodapedagógus minden megnyilvánulásában tükröződjön az, hogy szívesen mozog együtt a gyermekekkel és örül a gyermekek mozgásában elért sikereinek.

Döntő feladata:

- a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése,
- a motoros képességek fejlesztése,
- vázizomzat erősítése,
- a helyes testtartás kialakítása,
- mozgás és játékigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése.

A mindennapi testnevelés tartalma:

/döntő mértékben a természetes gyakorlatok képezik - változatos formában, különböző irányban, eszközzel és eszköz nélkül is célszerű gyakorolni. / a végrehajtás fokozatainak megválasztásakor a gyermekek egyéni képességeit vesszük figyelembe.

A mozgásanyag két nagy csoportra osztható:

1. Atlétikai vonatkozású főgyakorlatok
2. Tornavonatkozású főgyakorlatok.

Természetes mozgások: járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás, kúszás, csúszás, mászás, hossztengegykörűli gurulás, gurulóátfordulás,

- Szabadgyakorlati lapformájú gyakorlatok: szabadgyakorlat, labda gyakorlat, karikagyakorlat, szalag gyakorlat, babzsák gyakorlat, kötél gyakorlat, kendő gyakorlat, kocka gyakorlat, kisszék gyakorlat, pad gyakorlat, páros gyakorlat, bordásfal gyakorlat,
- Testnevelési játékok: futó játékok, fogó játékok, egyéni, páros, csoportos versengések, sorversenyek, váltóversenyek
- Tréfás gyakorlatok.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettsége és jó ritmusa
- mozgástapasztalatuk az egyensúlyozásban és ugrásban növekszik
- cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak
- fejlődik tér- és időtájékozódásuk, mozgásigényük
- testnevelési játékokat játszanak az óvónő segítségével, a szabályok betartásával
- a természetes járást ütemes járással váltakoztatják
- mozgásukat megtervezik
- ugrásukat fékezik talajéréskor (a jó technikájú talajfogás az udvari eszközök használatánál is elengedhetetlen)

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi testnevelés megszervezésében:

- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit, jó levegőjű, tiszta környezet biztosítása
- különböző mozgások elsajátításának folyamán a gyermekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építsen
- adjon lehetőséget, hogy az adott gyakorlatot ki-ki saját képességei szintjén hajtsa végre
- gyakorlatvégzése mintaszerű, örömteli legyen
- mindig értékelje az eredményes végrehajtást
- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- .
- Adjon ötleteket, irányítsa a gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a leghatékonyabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.

10.. A nevelés tervezése és időkeretei

A tervezésnél számításba vesszük ,hogy az egyes gyerekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően.

A tervezés során mindig a négyes feladatrendszerből kiindulva tervezünk.

A cél és feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon éves , negyedéves periódusokban gondoljuk át, ám konkrét formában havi, kéthetes, hetes periódusban tervezünk.

A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek ,mint az előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok.

A gyermekek folyamatos megfigyelése, élményei meghallgatása és közös élmények nyújtása is a tervező munkánkhoz tartozik.

A tervezésnél nem az ismeretanyag növelését tartjuk fontosnak, hanem több alkalommal , sokoldalúan, különböző nézőpontból való megközelítésre helyezük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban.

A fejlesztés módszere:

A fejlesztés formáját nem a gyermek életkora, hanem fejlettségi szintje határozza meg. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermekeket.

A fejlesztés keretei:

A teljes nevelési folyamat osztott és részben osztott csoportokban történik. Ebbe illeszkedik a tanulási folyamat, melynek részei:

- Az óvodapedagógus által irányított megfigyeléses tapasztalatszerzés,felfedezés
- spontán, játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- komplex foglalkozások rendszere, kötetlen kezdeményezések

A nevelés időkeretei:

A **napirend** biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését .Igazodik a különböző tevékenységekhez, gyermeki szükségletekhez és helyi szokásokhoz. A napirend biztonságot , támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye.

A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható módosítható.

A napirend általános időkeretei:

játék és szabadidős tevékenység	6 óra
étkezés, pihenés	3 óra
öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1.5 óra
komplex foglalkozások	max.35 perc

a napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események hatására.

Hetirend:

A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata. A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek, javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására.

A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. Számptalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretei is megváltoztathatók.

A hetirend általános tartalma és maximális időkeretei: (P1.)

Naponta 20- 30 perc

Naponta 30 – 35 perc

Hétfő: Mindennapi testnevelés Mese- vers

Kedd: Mindennapi testnevelés Matematika
Mese- vers

Szerda: Mindennapi testnevelés Művészeti tevékenységek
Mese- vers

Csütörtök: Mindennapi testnevelés Természet- társadalom-ember
Mese- vers

Péntek: Mindennapi testnevelés Művészeti tevékenységek
Mese- vers

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Heti, kétheti, havi tanulási tervekészítés
- Negyedéves gondozási-nevelési tervekészítés
- Hetirend és napirend összeállítása

- A gyermekek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése: óvodába lépéskor anamnézis felvétele, fejlettségmérő lap vezetése)
- A nevelőmunka folyamatos értékelése

11. Az óvodai ünnepek

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésnek a közös tevékenykedéssel, az esztétikai élmények hatásával.

Az ünnepek a hagyományok ápolása szempontjából is fontosak, hiszen a kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget.

Az óvodai ünnepek a szülőkkel való együttműködés fontos színterei, lehetőség nyílik az óvoda egyéni arculatának megmutatására. Az ünnepi készülődésbe lehetőség szerint a szülőket is bevonjuk, így jobban megismerhetik munkánkat. Munkadélutánra hívjuk őket, ahol segítségüket kérjük az ünnepi készülődéshez.

Az ünnep hangulatát a készülődés adja meg, a gyerekek közösségi érzésének alakítására ad alkalmat.

Elegendő időt biztosítunk az ünnepekhez kapcsolódó tevékenységek elvégzéséhez.

Közösen készítjük el a gyerekekkel az ünnepekhez szükséges eszközöket, díszítést, kellékeket.

Az ünnepek időtartamánál figyelünk arra, hogy ne legyen megterhelő, fárasztó a gyermek számára.

Az ünnepek helyszínét úgy választjuk ki, hogy mindenki kényelmesen elférjen, kerüljük a zsúfoltságot. Így a helyszín lehet a teremben és a szabadban egyaránt az adott körülmények figyelembevételével.

Az ünnep külsőségei sokat jelentenek a gyerekeknek, ezek jelzik számukra hétköznaptól eltérőt, a különlegest. A feldíszített terem, az új, ünneplő ruha, a megterített ünnepi asztal érzelmileg nagyon fontos számukra, megfoghatóbb számukra az ünnep érzése.

Óvodai ünnepeink:

1. Az óvodai élet hagyományos ünnepei

Mikulás, Anyák Napja, Évzáró, Gyermeknap, a gyerekek születésnapjai

2. Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepek:

Advent, Karácsony, Farsang, Húsvét

3. Nemzeti ünnep:

Március 15

4. Jeles napok:

Madarak és fák napja, Föld napja, Víz napja, Állatok világnapja

5. Helyi hagyományok:

Idősek napja, Advent Tahitótfalun

12.. KAPCSOLATRENDSZERŰNK

A családokkal való kapcsolattartás nagyon fontos, hiszen az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. Ehhez meg kell ismernünk a családokat, gyerekeket, hiszen különböző családokból, eltérő anyagi és szociális környezetből érkeznek.

Célunk, hogy az óvodai nevelés feladatait megismerjék a szülők és a két nevelési terület (óvoda-család) minél inkább összhangba kerüljön.

Az együttműködés formái:

- beiratkozás
- családlátogatás (igény szerint)
- anyás beszoktatás
- szülői értekezlet
- családi barkács- és munkadélutánok
- napi találkozások
- ünnepélyek
- kirándulások

Az óvodát a külső intézményekkel, szervekkel fenntartott kapcsolataiban az óvodavezető képviseli. Az éves munkatervben rögzítettek alapján, a nevelőtestület is kapcsolatot tart a különböző társintézményekkel.

1. Polgármesteri Hivatal és óvoda kapcsolata
 - jelentések, beszámolók, intézményvezetői tanácskozásokon keresztül kölcsönös informálás
2. Általános iskola és óvoda kapcsolata
 - gyermekcsoportokkal látogatás az általános iskolába
 - első osztályosok látogatása az óvodába
3. Nevelési Tanácsadó és óvoda kapcsolata
 - iskolaérettség megállapítása a nev. tan. vezetője részéről, a nagycsoportos óvodások köréből(óvodavezető, csoportvezető óvónő javaslata alapján)
 - logopédiai szűrések és kezelések az arra rászoruló gyermekeknél
4. Gyermekjóléti szolgálat és az óvoda kapcsolata
 - az óvoda GYIV – felelőse folyamatos kapcsolatot tart a gyermekjóléti szolgálattal, amelyről az óvodavezetőnek rendszeresen beszámol. A kapcsolattartást vezetői szinten az óvodavezető gyakorolja, gondozza.
5. Gyermekorvos, védőnők és az óvoda kapcsolata
 - szükség szerinti látogatások
6. Egyházak és az óvoda kapcsolata
 - a hitoktatás megszervezésének elősegítése – heti egy alkalommal külön helyiségben hitoktatás

13. INTEGRÁLT NEVELÉS

Közköztatási törvény külön fejezetben foglalkozik a különleges gondozáshoz, rehabilitációs célú foglalkoztatáshoz való jog érvényesítésével. E szerint a gyermekek jogaival összhangban különleges gondozásra tarthatnak igényt azok a gyermekek, akik testi, érzékszervi, értelmi vagy más fogyatékoságban szenvednek.

Óvodás kortól kezdődően a kortárs csoportok növekvő jelentőségűek a személyiség fejlődésben.

Minél intenzívebb a társas élet és a játéktevékenység színvonala, annál több és rendszeresebb az óvodai csoportban kialakuló utánzás, megfigyeléses tanulás, modellkövetés, szerepjáték.

A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelését biztosító feltételek:

az alapító okirat

A helyi igények és lehetőségek függvényében a település önkormányzat képviselőtestületének erre vonatkozó döntése szerepeljen az alapító okiratban.

Az óvodai nevelés megszervezése

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése megszervezhető a többi óvodába járó gyermekkel együtt - integrált nevelés keretében.

A sajátos nevelési igényű gyermek is az általános szabályok szerint -3-7 éves korban - vehet részt az óvodai nevelésben. Számára az óvodai nevelést akkor lehet, illetve kell biztosítani, ha a gyermek részt tud venni az óvodai nevelésben.

A fogyatékoság megállapítására kizárólag a tanulási képességet szolgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok jogosultak komplex -orvosi, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai - vizsgálat alapján.

Az óvónő szerepe az integrációban:

- Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A sérülés arányában ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, akaraterőnek, önállóságra törekvésnek, együttműködésnek.
- Az óvónőnek el kell fogadnia másrésről el kell fogadtatnia a sajátos nevelési igényű gyermeket.
- Közreműködésével szocializálódik a gyermek az óvodai közösségbe.
- Együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek szüleivel, hogy a foglalkozások során felmerült tanulási, fejlesztési szituációkat otthon megerősítsék.
- Új szakmai ismeretek befogadása, együttműködés az óvodai munkát segítő szakemberrel.

14. Gyermekvédelem

Célunk: a gyermeki jogok és érdekek érvényre juttatása, veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése, a hátrányos helyzet kompenzálása.

Feladataink:

- Minden év szeptemberében a csoportvezető óvónők mérjék fel, szűrjék ki a hátrányos helyzetű gyermekeket.
- A megfigyelésekről (egész évről) a gyermekvédelmi felelőst és a vezető óvónőt tájékoztassák.
- Kísérjék figyelemmel a nehezen kezelhető gyermekek fejlődését, tárják fel a fejlődési zavarait ha kell irányítsák őket szakorvosi vizsgálatra.
- Kísérjék figyelemmel a hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedését, közösségen belüli fejlődésüket.
- Folyamatosan tartsák a kapcsolatot a védőnővel és a gyermekorvossal.
- Alkalmazzanak egyéni bánásmódot..
- Szülői értekezleten, fogadóórán de a nap bármely szakában adjon lehetőséget a szülőnek az esetleges problémák megbeszélésére.

A gyermekvédelmi felelős részt vesz a helyi Önkormányzat Népjóléti Bizottságának ülésén és javaslatot tesz a szükséges védő-óvó intézkedésekre, anyagi támogatásokra, nevelési segélyekre.

15.. Sajátos feladataink:

Speciális nevelés

Logopédia :

Speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére

- Az óvodába járó gyermekek speciális fejlesztése az év elején végzett szűrővizsgálatok alapján, az arra rászoruló gyermekeknél logopédiai területen történhet.

- Fontos a logopédus és az óvónők szoros együttműködése, a gyermek fejlettségének, hiányosságainak kölcsönös megbeszélése, a fejlesztő teendők egyeztetése és egymás munkájának segítése.

- Kívánatos és ahol megvalósítható, ott sokat segít a szülővel való együttműködés is, a szülő bevonása a gyerek célirányos játékos fejlesztésébe.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy egyre több a beszédhibás gyermek, ill. gyakoribb a megkésett beszédű gyermekek száma, megnőtt a tanulási-, magatartási-, részképességek zavaraival küzdő gyermekek száma. Ezek az okok indokolják a szoros együttműködést és a korai fejlesztést.

Súlyosabb esetekben nem csak az iskola előtti utolsó évben, hanem már kis-középső csoportban is lehetőség nyílik a fejlesztésre egyéni vagy csoportos foglalkozások formájában.

16. A szülők által igényelt egyéb szolgáltatások

Szülői igény alapján ingyenes szolgáltatás:

- Hitoktatás

Szülők által igényelt, nem kötelező szolgáltatások:

- Kirándulások
- Színházi előadások szervezése

Kötelező (minimális) eszközök és felszerelések a Tahitótfalui óvodák részére
 7. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

ÓVODA

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
csoporszoba	gyermekcsoportonként 1	
tornaszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	fogyatékos gyermeket nevelő óvodában
játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	közterületen, iskolában is kialakítható, ha biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére
óvodavezetői iroda	óvodánként 1	óvoda székhelyén; a három és ennél kevesebb gyermekcsoporttal alapított óvodában a helyettesi, gazdasági vezetői irodával, a nevelőtestületi szobával közösen is kialakítható, ha a helyiség mérete ezt lehetővé teszi
nevelőtestületi szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a három és ennél kevesebb gyermekcsoporttal alapított óvodában a vezetői (helyettesi), gazdasági vezetői irodával közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete ezt lehetővé teszi
gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi
gyermekmosdó, WC	gyermekcsoportonként 1	másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi

Kiszolgálóhelyiségek		
felnőtt öltöző	épületenként 1	a három és ennél kevesebb gyermekcsoporttal alapított óvodában a felnőttek munkavégzésére szolgáló más helyiséggel közösen is kialakítható
elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
melegítőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
tálaló-mosogató, ezen belül felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
felnőtt mosdó	épületenként 1	
felnőtt WC	épületenként 1	
egyéb raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen 1)	
szertár	épületenként 1	

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1. Csoportszoba		
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	
gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	
fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
játéktartó szekrény vagy polc	csoportszobánként 2,	
fektető tároló	valamennyi gyermekágy	

	tárolásához szükséges mennyiség	
élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
hőmérő	gyermekcsoportonként 1	
óvodapedagógusi asztal	gyermekcsoportonként 1	
felöltő szék	gyermekcsoportonként 2	
eszköz-előkészítő asztal	gyermekcsoportonként 1	
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	
2. Tornaszoba (a legnagyobb alapterületű csoportszoba)		
Tornapad	2	
tornaszőnyeg	1	
bordásfal	2	
óvodai többfunkciós mászó készlet	1	
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközökkel		nevelési programban foglaltak szerint
tükör	1	
asztal	1	
szék	2	egy gyermek, egy felnőtt
szőnyeg	1	
4. Játszóudvar		
kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	
kerti pad	gyermekcsoportonként 2	udvaronként 2
babaház	gyermekcsoportonként	I. sz. óvoda: 1 db

	1	II. sz. óvoda: 3 db
udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	I. sz. óvoda: 2 db II. sz. óvoda: 2 db
takaróháló	homokozónként 1	a homokozó használaton kívüli lefedéséhez
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	
5. Óvodavezetői iroda		
íróasztal és szék	1-1	
tárgyalóasztal	1	
szék	2	
telefon	1	
könyvszekrény	1	
iratszekrény	1	
6. Nevelőtestületi szoba		
asztal	felnőtt létszám figyelembevételével	
szék	felnőtt létszám figyelembevételével	
számítógépasztal és szék	1-1	
telefon	1	közös vonallal is működtethető
fax	1	
számítógép, nyomtató	1	óvodánként 1-1
7. Orvosi szoba		
fiókos asztal	pedagóguslétszám szerint 1	
szék	pedagóguslétszám szerint 1	
könyvtári dokumentum	500	pedagógiai szakirodalom, folyóirat, jogszabálygyűjtemény, mesekönyvek stb. az óvodapedagógusok felkészüléséhez
könyvszekrény	2	legalább ötszáz könyvtári dokumentumnak
7. Orvosi szoba		
berendezése, felszerelése a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet előírásai szerint		

8. Gyermeköltöző		
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	
9. Gyermekmosdó, WC		
törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
falitükör	mosdókagylónként 1	
rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
egyéni tisztálkodószerek	felnőtt és gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
tisztálkodófelszerelések	mosdókagylónként 1	körömkefe, szappantartó
Fésűtartó	csoportonként 1	
Törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	
abrosz	asztalonként 3	
takaró	gyermeklétszám szerint 1	
ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	

IV. A FELNÖTTEK MUNKA VÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
szennyesruha-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
mosottruha-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik

centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik
vasaló	épületenként 1	
vasalóállvány	épületenként 1	
szárítóállvány	épületenként 1	
takarítóeszközök	épületenként 1	
kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna
hűtőgép	épületenként 1, amennyiben helyben főznek 2	
Porszívó	épületenként 1	

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		
különbéle játékformák (mozgásos játékok, szerepjátékok, építő- konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%- ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda nevelési programja szerint
az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képeségek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%- ának megfelelő mennyiségben	az óvoda nevelési programja szerint; képeskönyvekből, képes mesekönyvekből gyermekcsoportonként legalább 15 féle 3-3 példányban
értelmi képességeket (érzékelés, észlelés,	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-	az óvoda nevelési programja szerint

emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	ának megfelelő mennyiségben	
ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda nevelési programja szerint
a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda nevelési programja szerint
munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda nevelési programja szerint
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
video (lejátszó)	óvodánként 1	
televízió	óvodánként 1	
magnetofon	három csoportonként 1	csoportonként 1
Diavetítő	épületenként 1	
vetítővászon	épületenként 1	
hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	pedagógusonként 1
hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda nevelési programja szerint

VI. FOGYATÉKOS GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1. Beszédfogyatékosok		
tükör 120x180 cm	csoportonként 1	
logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
ételminta-vétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	amennyiben étel kiosztása folyik
mentőláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint
gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint
munkaruha	a Munka Törvénykönyve, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1993. évi XXXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai kollektív szerződés szerint	
védőruha	a munkavédelemről szóló 1993. évi CXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai munkavédelmi szabályzat szerint	
tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	

Érvényességi rendelkezések

A helyi óvodai nevelési program érvényességi ideje: 2010. szeptember 01-től visszavonásig.

A helyi óvodai nevelési program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás.

A program módosítását minden esetben (a törvényekben előírtak szerint)

- a nevelőtestületnek el kell fogadnia,
- a szülői munkaközösségnek véleményt kell nyilvánítania,
- a fenntartónak jóvá kell hagynia.

Legitimációs záradék

A helyi óvodai programot a nevelőtestület elfogadta:

.....

aláírás

.....

A programot a szülői munkaközösség elfogadta:

.....

aláírás

.....

dátum

A programot a fenntartó jóváhagyta:

.....

aláírás

.....

dátum

Felhasznált irodalom:

- Az óvodai nevelés országos alapprogramjának módosított változata
2009. november 20.
- Az óvodai nevelés programja
Országos Pedagógiai Intézet, 1989.
- Porkolábné dr. Balogh Katalin:
Kudarccal az iskolában
Budapest. 1995.
- Boza Erzsébet:
Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési program
művészeti tevékenységek vizuális komplex foglalkozásának szervezéséhez
Fabula Humán Szolgálat Bt. Miskolc, 1998
- Fábián Katalin:
Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
Tervezés: ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések
- Bihariné dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr.:
Útmutató a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program :Természet-társadalom-
ember, Fabula Bt., Miskolc 1998
- Szemán Józsefné dr.
Útmutató a matematikai komplex foglalkozás szervezéséhez
Fabula humán szolgáltató Bt. Miskolc, 1997.
- Fábián Katalin:
A tevékenységben kialakuló szokásrendszer kialakítása, a gondozás és az egészséges
életmódra való nevelés az óvodában
Fabula Humán Szolgáltató Bt. Miskolc 1998.
- Fábián Katalin:
A tevékenységközpontú óvodai program
Fabula Bt. Miskolc 1996.
- Óvoda az ezredfordulón
Művelődésügyi és Közoktatási Minisztérium Közoktatásfejlesztési Főosztálya
/ felelős kiadó :Polinszky Mária / Budapest, 1998.

